Алатау

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 37 (1144)

15.09.2023

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

ҚАНТ ЗАУЫТЫ ӨНІМ ҚАБЫЛДАУДЫ БАСТАДЫ

КӨКСУ» ҚАНТ ЗАУЫТЫ БИЫЛҒЫ МАУСЫМНЫҢ АЛҒАШҚЫ ҚАНТ ҚЫЗЫЛШАСЫН ҚАБЫЛДАП, ӨЗ ЖҰМЫСЫН БАСТАДЫ. АПТАНЫҢ АЛҒАШҚЫ КҮНІ КӨКСУ АЙМАҒЫ МЕН ҚАРАТАЛ АУДАНЫНАН ЖЕТКІЗІЛГЕН ҚАНТ ҚЫЗЫЛШАСЫН ҚАБЫЛДАДЫ.

Қант қызылшасын жинап, өткізуге әкелген шаруашылықтар арасында гектарынан 700 центнерден алып жатқандар да бар. Бұл туралы Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі мәлім етті.

Зауыт директоры Алтынбек Абатовтың айтуынша, бірінші күні 100 тоннаға жуық өнім әкелінген. Қызылшадағы қант мөлшері 12-13 пайызды құрайды, күн суи бастағанда бұл көрсеткіш арта түседі. Өнім өңдеу 15 қыркүйектен басталады, зауытқа жалпы көлемі 220-250 тонна қант қызылшасы өңдеуге әкелінеді деп күтілуде.

Қант зауытына өнім әкелгендердің бірі – Рахадыр Доғдырбек. Көксу станциясында қызылша жинауды бастаған «Меке» шаруа қожалығының басшысы қазір өнім жинауға 30 адам жұмылдырылғанын айтты. Ауа райы қолайлы болса, егін қыркүйек айының соңына дейін жиналып бітеді.

Рахадыр Доғдырбек ауыл шаруашылығымен 2012 жылдан бері айналысып келеді. Ол 50 гектар егістік жерінің 15 гектарына биыл қант қызылшасын сепкен. Шаруа қожалығының тәтті түбір өсіруге ден қойғанына 8 жыл болыпты.

«Бастапқыда 5 гектарға сеуіп бастағанмын. Қазір 15 гектарға жеткіздім. Бұл дақылды күтіп-баптай білсең, соған сай өнімі де жоғары болады», – дейді шаруа.

Қаратал ауданында қант қызылшасын жинауға алғашқылардың бірі болып «Бекмұрзаев» шаруа қожалығы кірісті. Қожалық 2015 жылдан бастап Қанабек ауылында жұмыс істеп тұр. Басшысы Берік Шегебаевтың айтуынша, 10 гектар суармалы жердің 6 гектарына қант қызылшасы егілген. Биыл суармалы су жеткілікті болғандықтан өнім де мол шыққан, әр гектарынан 700 центнерден айналуда.

Алқапта қызылша жинауда 20 адам еңбек етеді. Қазір қожалық жетекшісі қызылша жинайтын комбайн сатып алуды жоспарлап отыр. Ол үш ұлы да өзімен бірге алқапта жұмыс істейтінін, көліктің кез келген түрін жүргізе алатындарын айтады. Яғни олардың техниканың тілін түсініп, жұмысты сәтті жалғастыра алатындарына сенімді.

Айта кетейік, биыл Көксу ауданында 114 шаруа қожалығы 1881 га, Қаратал ауданында 75 шаруа қожалығы 1106,7 га қант қызылшасын еккен. Ал жалпы облыс бойынша биыл 8100 га алқапқа қызылша себу жоспарланса, бұл көрсеткіш 8742 га құрады. Өңірде 370 мың тонна тәтті түбір жиналып, 62 мың тонна қант өндіріледі деп күтілуде.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

БАСПАСӨЗ - 2023

«АЛАТАУ» қоғамдық-саяси газетіне жазылу жалғасуда

ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

редакция арқылы
1 жылға – 3640 теңге.
облыстық маңызы бар қалалар үшін "Қазпошта" арқылы
1 жылға – 4477,20 теңге.
ауыл тұрғындары үшін
на год – 4700,80 теңге.

Продолжается подписка на общественно-политическую газету «АЛАТАУ»

ЦЕНА ПОДПИСКИ:

с редакции
на год – 3640 тенге.
для города областного значения через "Казпочту"
на год – 4477,20 тенге.
для сельского населения
на год – 4700,80 тенге.

Индексі: 15534

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕМОРАНДУМ

ИЗРАИЛЬДІК КОМПАНИЯ ЖЕТІСУДА КҮН ЭЛЕКТР СТАНСАСЫН САЛУҒА НИЕТТІ

ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ ӘСЕТ ҚАНАҒАТОВ ИЗРАИЛЬДІК ИНВЕСТОРЛАРМЕН КЕЗДЕСІП, ӨЗАРА ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ТУРАЛЫ МЕМОРАНДУМҒА ҚОЛ ҚОЙДЫ.

Шетелдік компания Жетісу жерінде қуаты 500 МВт болатын күн электр стансасының құрылыс жобасын жүзеге асыруға ниетті.

Облыс әкімінің орынбасары Әсет Қанағатов «El-Mor electric installation & Services (1986) Ltd» компаниясының президенті Гершон Гай мырза бастаған компания өкілдерімен іргелі жобаға қатысты мәселелерді талқылады. Алдымен өңірдің инвестициялық мүмкіндіктеріне қысқаша тоқталып, Жетісу өңірінің жасыл энергияны дамытудағы әлеуетінің мол екенін атап өткен Ә.Қанағатов шетелдік компанияның ұсынып отырған инвестициялық жобасына жергілікті әкімдік барынша қолдау көрсететінін айтты.

Израильдік компания жаңартылған энергия көздері саласында қуаты 500 МВт болатын «Жетісу облысы аумағындағы күн фотоэлектрлік электр станциясы кешенінің құрылысы» жобасын отандық «Sunstar Energy» ЖШС-мен бірлесіп қолға алуға ынта білдіріп отыр. Компанияның инвестициялар жөніндегі директоры Давид Голодтың айтуынша, жобаға шамамен 400 млн. АҚШ доллары көлемінде инвестиция салынады.

Ә.Қанағатовтың айтуынша, алдағы уақытта құрылысқа қажетті жер учаскесі айқындалады. Және жұмыс тобы құрылып, жобаны іске асырудың нақты шаралары мен мерзімдері белгіленетін болады.

Кездесу соңында облыс әкімдігі, «El-Mor electric installation & Services (1986) Ltd» компаниясы және «Sunstar Energy» ЖШС арасында аталған жобаны жүзеге асыру ниеті туралы үш жақты меморандумға қол қойылды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

ҚҰЛАҚҚАҒЫС

«ЕЛ ҚОРҒАНЫ – ЕСКЕЛДІ» АТТЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЖАЗБА АҚЫНДАР МҮШАЙРАСЫ ӨТЕДІ

Жетісу облысының әкімдігі, облыстық мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасы мен «Ескелді би» қоғамдық қоры, Жетісу облыстық халық шығармашылығы орталығы мен Қазақстан Жазушылар одағы облыстық филиалы бірлесе ел тұтастығы мен берекебірлігін сақтауға өлшеусіз үлес қосқан даңқты бабаларымыздың бірегейі – Ескелді би, әулие, батырдың 330 жылдығына арналған «Ел қорғаны – Ескелді» атты Республикалық жазба ақындар мүшәйрасын жариялайды.

Мүшәйра 2023 жылдың қазан айында өтеді.

Мүшәйраның мақсаты:

– Абылайдың ақ туының астынан табылып, елдігімізді қорғаған Ескелді Жылкелдіұлының ерлігі мен қолбасшылық қабілетін, қабырғалы би, көсем де шешен, әулиелік, кемеңгерлік келбетін паш ету;

– Ұлы перзенттің даңқты жолы мен айбынды тұлғасына тағзым ете отырып, мыңжылдықтар төрінен бастау алар алтын босағалы, күміс шаңырақты бағаналы байтағымыздың, намыстан жаратылған халқымыздың жасампаздығы мен ұлттық құндылықтарын дәріптеу, отансүйгіштік пен асқақ рухты жыр тілімен айшықтау

Марапаттау рәсімі Ескелді би Жылкелдіұлының 330 жылдығына арналған республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция үстінде жүргізіледі;

– Қатысушылар бұрын жарияланбаған туындылары мен жеке суретін төменде көрсетілген электронды почтаға жібереді;

– Мүшәйраға ұсынылатын шығармалар 2023 жылдың қыркүйек айының 12-нен қазан айының 12-не дейін қабылданады;

Мүшәйраның талаптары:

Мүшәйраға қатысушы үміткерлерге жас мөлшері шектелмейді;

Ескелді биге арнау және еркін тақырыпта бір өлең ұсынылуы міндетті;

Шығармалар электрондық нұсқада Microsoft Word форматында жіберілуі қажет;

Жинақтарда, мерзімді басылымдарда, сайттарда, әлеуметтік желілерде жарияланған, басқа байқауларға ұсынылған және талапқа сай келмейтін шығармалар қабылданбайды.

Қазылар алқасы:

Барлық келіп түскен шығармаларды байқаудың қазылар алқасы қарап, талдау жасайды және іріктейді. Үміткерлердің шығармаларын бағалау кезінде:

ұсынылған шығармалар тақырыбының байқау мақсатына сәйкестігіне;

шығарманың идеялық мазмұнына;

туындының көркемдік сапасына баса назар аударылады.

Мүшәйраның жеңімпазы мен жүлдегерлері дипломдар және қомақты қаржылай сыйлықтармен марапатталады. Мүшәйраның марапаттау рәсіміне қазылардың іріктеуінен өткен жүлдегерлер ғана шақырылады. Шараның өту форматы мен нақты мерзімі қосымша хабарланады.

Тапсырылатын құжаттар:

Үлгі бойынша өтінім;

заңды түрде расталған төлқұжатының көшірмесі;

қатысушының 1 фотосуреті.

Қосымша анықтамалар алу үшін мына мекен- жайға хабарласу қажет:

Жетісу облыстық халық шығармашылығы орталығы

Талдықорған қаласы, Ғ.Орманов көшесі, 61

Байланыс телефондары: 8 (7282) 24-41-61; 32-45-28.

Электронды пошта: 7su.ocnt@mail.ru

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

ӨҢІР БОЙЫНША БИЫЛ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ҚОЛДАУҒА 29,9 МЛРД. ТЕҢГЕ БӨЛІНДІ, ОНЫҢ 23,3 МЛРД. ТЕҢГЕСІ – СУБСИДИЯ. ЖЫЛ СОҢЫНА ҚАРАЙ ӨҢІРДЕГІ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ЖАЛПЫ ӨНІМІНІҢ КӨЛЕМІ 544 МЛРД.ТЕҢГЕДЕН АСАДЫ. БҰЛ ТУРАЛЫ ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫ ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ МӘЛІМ ЕТТІ.

АГРОӨНЕРКӘСІП КЕШЕНІН ҚОЛДАУҒА 30 МЛРД. ТЕҢГЕ БӨЛІНДІ

Облыстық экономика және бюджеттік жоспарлау басқармасының деректеріне сүйенсек, өңірде аграрлық саланы мемлекеттік қолдау бағытында жүйелі шаралар қабылдануда. Соның арқасында биыл ауыл шаруашылығы дақылдарының алқабы 1,9 мың гектарға ұлғайтылып, 519,2 мың гектарды құрады, соның ішінде қант қызылшасы 2 мың гектарға (шамамен 8,8 мың гектар), көкөніс (7,5 мың гектар) пен жемшөп дақылдарының (85,9 мың гектар) әрқайсысы 0,3 мың гектарға, дәндік жүгері 12 мың гектарға (56,9 мың гектар) ұлғайтылды. Жалпы, осы жылы 861,5 мың тонна астық, 301,2 мың тонна жүгері, 207,4 мың тонна майлы дақылдар, 246,7 мың тонна картоп, 235,3 мың тонна көкөніс дақылдары, 370 мың тонна қант қызылшасын жинау жоспарланып отыр.

2023 жылы шамамен 62,7 мың тоннаға жуық қант өндіріледі деп күтілуде. Бұл облыс қажеттілігін толық жауып қана қоймай, өнімді еліміздің өзге өңірлеріне шығаруға да мүмкіндік береді.

Сондай-ақ «Ауыл аманаты» бағдарламасы аясында ауыл халқының табысын арттыру үшін шағын несиелендіруге осы жылы республикалық бюджеттен 3,2 млрд.теңге бөлінуде.

Жалпы 7 айдың қорытындысы бойынша Жетісу экономикасының барлық негізгі салаларында өсім байқалады, мәселен ауыл шаруашылығындағы өсім 1,4 пайыз (137,2 млрд.теңге).

АУДАН ТЫНЫСЫ

ТӘТТІ ТҮБІР АЛҚАБЫНДА ЕҢБЕК ДҮБІРІ БАСТАЛДЫ

ҚАРАТАЛДЫҢ ЖЕР ЕМГЕН ДИҚАНДАРЫ ДА ҚАНТ ҚЫЗЫЛШАСЫН ҚАЗЫП, ЖИНАУДЫ БАСТАДЫ, – ДЕП ХАБАРЛАЙДЫ ҚАРАТАЛ АУДАНЫ ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ.

Аудан бойынша биылғы жалпы егіс көлемі 22 558 гектар. Оның ішінде 75 шаруа қожалығында 1106,7 га қант қызылша дақылы егілді. Аудандағы «Бекмұрзаев Е.» шаруа қожалығы қант қызылшасын жинауға алғашқылардың бірі болып кірісіп, Көксу қант зауытына 24,3 тонна қант қызылшасы өткізді, делінген мәлімдемеде.

Қант қызылшасын жинауға 3 комбайн, 5 тіркемелі комбайн, 10 ботворез, 36 дана жүк тасымалдайтын техника, жалпы 54 дана техника жұмылдырылған.

Айта кетейік, биыл мемлекеттен қант қызылшасының 1 тоннасына 25 000 теңге субсидия төленеді, қант зауытының төлемі 15 000 теңге, сонымен қатар тасымалдауға 1 000 теңге қосылып, қант қызылшасының бағасы 1 тоннаға 41 000 теңгені құрайды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЗАКОН

ВСТУПИЛ В СИЛУ ЗАКОН О БЛОГЕРАХ: ЧТО НУЖНО ЗНАТЬ

СЕГОДНЯ ОФИЦИАЛЬНО ВСТУПИЛ В СИЛУ ЗАКОН «ОБ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМАХ И ОНЛАЙН-РЕКЛАМЕ». ГЛАВА ГОСУДАРСТВА ПОДПИСАЛ СООТВЕТСТВУЮЩИЙ УКАЗ 10 ИЮЛЯ ЭТОГО ГОДА, ПЕРЕДАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ МИА «КАЗИНФОРМ».

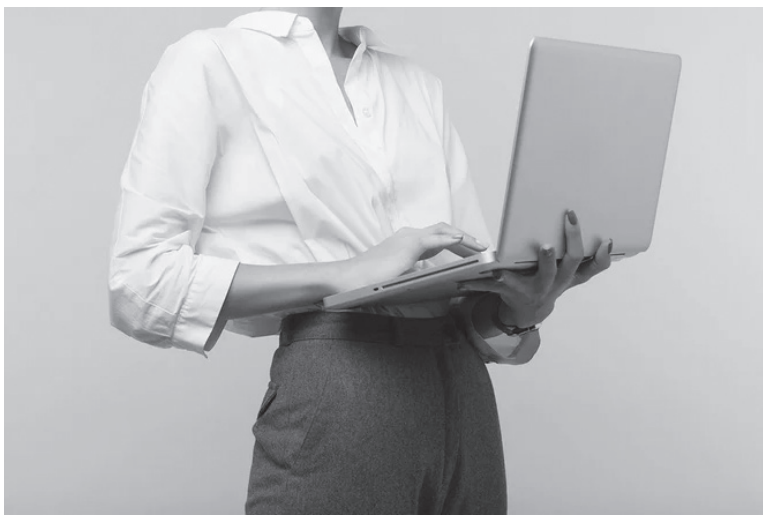

Согласно закону, в интерфейсах социальных сетей нужно ввести государственный язык. Блогеры должны создать возможность автоматического перевода контента на казахский язык. Также в целях недопущения нарушения законодательства Республики Казахстан обеспечивает модерацию контента на казахском языке.

На онлайн-платформах на территории Республики Казахстан запрещаются размещение и распространение противоправного контента.

Противоправным контентом являются: призыв, пропаганда или агитация насильственного изменения конституционного строя, нарушения целостности Республики Казахстан, подрыва безопасности государства, войны, социального, расового, национального, религиозного, сословного и родового превосходства, культа жестокости и насилия, суицида, порнографии, наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов и прекурсоров, идеи сепаратизма, мошенничества, информации, способствующей нарушению межнационального и межконфессионального согласия, а также высказывания, подвергающие сомнению государственность и территориальную целостность Республики Казахстан, информация, раскрывающая государственные секреты или иную охраняемую законом тайну, и иная информация, запрещенная законами Республики Казахстан.

Приостановление, прекращение размещения и распространения противоправного контента осуществляются в соответствии со статьей 41−1 Закона Республики Казахстан «О связи».

Собственник и (или) законный представитель онлайн-платформы в течение двадцати четырех часов после получения предписания уполномоченного органа обязаны принять меры по удалению информации, признанной кибербуллингом в отношении ребенка.

Что касается требований к онлайн-рекламе, она должна быть идентифицируема и маркирована. Онлайн-реклама маркируется в порядке, определяемом уполномоченным органом. Размещение и распространение онлайн-рекламы осуществляются в соответствии с требованиями Закона Республики Казахстан «О рекламе».

Онлайн-платформа обеспечивает пользователей возможностью идентифицировать таргетированную онлайн-рекламу при помощи текстовых и (или) графических и (или) иных обозначений.

Таргетированная онлайн-реклама должна содержать текстовые и (или) графические и (или) иные обозначения, указывающие, что контент является онлайн-рекламой, обозначать аккаунт пользователя, разместившего онлайн-рекламу.

Профайлинг на основании данных о расовой или национальной принадлежности, политических взглядах, биометрических или персональных данных, позволяющих идентифицировать физическое лицо, информации о состоянии здоровья пользователя запрещен.

Таргетированная онлайн-реклама не должна распространяться на пользователей, идентифицированных онлайн-платформой как несовершеннолетний пользователь.

Также в Административном кодексе введена новая статья. Она предусматривает ответственность за распространение ложной информации, необязательно заведомо, посредством онлайн-платформ. Так, будет предусмотрен штраф до 20 МРП (около 60 тысяч тенге). Если в течение года человек повторно допускает факт распространения ложной информации, то он должен быть подвергнут административному аресту до 10 суток, либо заплатить штраф в 40 МРП.

СОЦВЫПЛАТЫ

СРЕДНИЙ РАЗМЕР СОЦВЫПЛАТ ДЛЯ БЕРЕМЕННЫХ ДОСТИГ РЕКОРДА

Работающие казахстанки после выхода в декрет могут получить единовременные выплаты из ГФСС. В июле их средний размер достиг рекордных значений. Сколько получают беременные, узнали журналисты NUR.KZ.

Когда казахстанки уходят в декретный отпуск, они получают социальные выплаты на случай потери дохода в связи с беременностью и родами из Государственного фонда социального страхования (ГФСС).

Стоит отметить, что аналога данной соцвыплаты для безработных, незастрахованных в системе социального страхования беременных женщин в Казахстане нет. Им положены только пособия по рождению и уходу за ребенком. О том, как узнать, какие выплаты и кому производятся, мы подробно рассказывали здесь.

Что касается соцвыплат из ГФСС, то они в 2023 году заметно выросли. Так, по данным Telegram-канала Первого кредитного бюро Data Hub, в июле средний размер единовременной социальной выплаты на случай потери дохода в связи с беременностью и родами составил почти 1,3 млн тенге.

Как отмечают аналитики, это сразу на 60% (на 478,1 тыс. тенге) больше, чем было в июле 2022 года. Это также является рекордным показателем за все время.

В пересчете на одного получателя больше всего беременным из ГФСС в среднем выплачивают в области Абай (2,1 млн тенге) и Восточно-Казахстанской области (1,7 млн тенге). Меньше всего — в Северо-Казахстанской области (897,9 тыс. тенге).

Стоит отметить, что выросла и средняя социальная выплата на случай потери дохода в связи с уходом за новорожденным, которая с 2023 года начала выплачиваться в течение 1,5 года. В июле она составила 70,6 тыс. тенге — это на 82,1%, или на 31,8 тыс. тенге больше, чем было годом ранее.

Напомним, что для расчета соцвыплат берется доход, на основе которого были уплачены социальные отчисления. При этом учитывается сумма, не превышающая семи минимальных заработных плат (МЗП). В 2023 году она равна 70 тыс. тенге.

С учетом того, что в 2024 году планируется увеличение МЗП до 85 тыс. тенге, стоит ожидать, что в будущем возможен рост и социальных выплат для некоторых казахстанцев.

ЗДОРОВЬЕ

КАК ЗАЩИТИТЬ СЕБЯ И РЕБЕНКА ОТ КОРИ

ПО СОСТОЯНИЮ НА 7 СЕНТЯБРЯ В СТРАНЕ ЗАРЕГИСТРИРОВАНО 4 825 СЛУЧАЕВ КОРИ, 70% ИЗ КОТОРЫХ — ЭТО НЕПРИВИТЫЕ ДЕТИ. ГРАФИК ВАКЦИНАЦИИ ДЕТЕЙ В КАЗАХСТАНЕ «СБИЛСЯ» ИЗ-ЗА ПАНДЕМИИ, И ЭТО СТАЛО ОДНОЙ ИЗ ПРИЧИН РОСТА ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ КОРЬЮ, СЧИТАЕТ РУКОВОДИТЕЛЬ ОТДЕЛА ПРОФИЛАКТИКИ ОСОБО ОПАСНЫХ ИНФЕКЦИЙ И РАЗВИТИЯ ЛАБОРАТОРИЙ НАЦИОНАЛЬНОГО ЦЕНТРА ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ АЛЬБЕРТ АСКАРОВ.

Об этом он рассказал в ходе видеомоста на площадке мультимедийного пресс-центра Sputnik Казахстан.

В республике, отметил он, на конец прошлой недели зарегистрировано 4 825 подтвержденных случаев кори. Тогда как в предыдущие годы фиксировались лишь единичные случаи: в 2022 году — 4, в 2021 — всего 2.

«В среднем у нас в 70% случаев заболевшими являются непривитые дети. В тоже время 15% — это дети, не достигшие одного года, то есть не достигли прививочного возраста. 13% — это дети, которые имеют противопоказания», — отметил спикер.

По его словам, причиной вспышки послужила пандемия, во время которой график вакцинации был нарушен, а также рост числа родителей, которые отказываются прививать своих детей в силу различных причин, чаще всего религиозных.

«Движение против вакцинации ничем не подкреплено, что вакцина является вредной для организма. На сегодняшний день доказано, что вакцина против кори, краснухи и паротита, является абсолютно безопасной. Она сертифицирована ВОЗ и зарегистрирована в Казахстане. Их применение никакого вредного влияния на здоровье ребенка не оказывает», — заявил он.

Альберт Аскаров отмечает, что корь очень заразное заболевание, при котором 9 из 10 контактных заболевает. Могут быть осложнения на органы дыхания — в виде пневмонии, слуха — отита и центральной нервной системы — менингита или энцефалита.

При этом самым эффективным методом профилактики кори является вакцинация, которая проводится в Казахстане в соответствие с национальным календарем прививок в возрасте 12−15 месяцев и ревакцинация проводится в шесть лет.

Спикер призвал казахстанцев прививать своих детей, потому что вакцинация наделяет ребенка пожизненным иммунитетом и не вызывает осложнений.

ПАРКОВКИ

СТАНУТ ПЛАТНЫМИ В ВЫХОДНЫЕ И ПРАЗДНИЧНЫЕ ДНИ

В Астане с 1 октября 2023 года парковки для автовладельцев станут платными в выходные и праздничные дни, передаёт BaigeNews.kz со ссылкой на ТОО «Парковочное пространство Астаны».

«Обращаем внимание пользователей, что парковка бесплатна для лиц с особыми потребностями и льготных категорий граждан. С 1 октября 2023 года в выходные и праздничные дни парковки станут платными, это позволит повысить пропускную способность улиц на постоянной основе. Также в настоящее время рассматривается предложение сделать бесплатными парковки для жителей близлежащих домов в границах платных парковок. Жители домов, где организованы платные парковки, смогут ими пользоваться бесплатно», — отмечается в пресс-релизе.

По данным компании, с ростом использования современных способов оплаты паркоматы потеряли популярность у автовладельцев. Так, 99% автовладельцев оплачивают парковку с помощью мобильных приложений и лишь 1% транзакций приходится на паркоматы.

«В связи с этим принято решение о демонтаже уличных паркоматов. Подрядчик обещает завершить работы до конца года и берёт все расходы на себя», — сообщается в пресс-релизе.

Компания напоминает, что альтернативными способами оплаты парковки являются оплата через приложение Kaspi.kz, приложение Homebank, личный кабинет на сайте astanapark.kz, терминалы и сайт «Касса24».

Первые платные парковки были запущены в Астане в январе 2018 года.

Полосу подготовил Ш. ХАМИТОВ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

ЕЛДЕ БОЛСА

Диқан қауымы ерте көктемді танапқа тырма салғанда «Ия, Алла көктен жаудырып, жерден өндіріп бере көр» деп жаратқанға жалбарынып дәнді-дақылдарын еккен-ді. Себебі ала жаздай аптап ыстыққа күйіп жер тырмалағандар, тәлімді жерден мол егін алуы үшін Алланың нұрын күтеді. Жаңбыр көп жауса тәлімді жердің де өнімі мол болады.

Ал, суармалы алқаптарға күндері қараған шаруалар судың кезегін күтіп, әуре-сарсаңға түседі. Жылдан-жылға су мәселесі күрделеніп, шаруалар үшін түйіні тарқатылмас тауқыметке айналғалы қашан. Жалпы ауыз сумен егістік көлеміне тартылатын су мәселесі әлемдік аренаға шығып, жылдан-жылға құрғақшылық жайлап келе жатқаны жайлы ғалымдар дабыл қағуда. Су көздерін тиімді пайдалану күн тәртібінен түспей

келеді. Халықтың азық-түлік қорының барлығы осы суға келіп тіреледі. Су мен жаңбыр болса егін де бітік, мал да қоңды болмақ. Оңтүстік өңірлер шілде айының соңы мен тамыз айының басында егінге орақ салғанды. Көктем жаңбырлы болғанымен маусымның аяғы шілде мен тамызда аптап ыстықтан кенезесі кепкен жер ана нәрсіз қалды. Ал, танаптарға егілген егін де бой көтермей, алқаптар мен шабындықтар сарғайып кетті. Бидайға шалғы салған шаруалар қазір әрі-сәрі күйге түсіп, жиналған өнімдерін қамбаларына бастыруда. Жетісу өңіріндегі ауылшаруашылық мамандарының айтуынша биыл да өткен жылдағы көрсеткіштен кем өнім алмаймыз деп жоспарлауда.

«Жақсы сөз – жарым ырыс» демекші, ауылшаруашылық мамандарына ауыздарыңа май демекпіз. Ал, жауырды жаба тоқып жоғарыға жалған мәлімет жүгіртіп, халықты азық-түліктен тарықтырып алсақ, «қуырдақтың көкесі» сонда болмасын деңіз. Себебі жылдан-жылға азық-түлік бағасы көтеріліп келеді. Дәнді-дақылдар егу мен ору кезінде жанармай бағасы көтеріліп кететін көктемде бұл үлкен дау-дамай болғанды. Қазірге егін орағы у-шусыз өтуде. Алайда, қымбатшылық мәселесі әлі күн тәртібінен түскен жоқ. Базардағы баға да күн сайын құбылып тұр. Мың жерден бақылау қойсақта бағаны шеттеп ұстау қисынға келмейтініне халықтың да көзі әбден жеткен. Бұл нарықтық экономиканың қағидасы. Бірде аспандап, бірде тұрақтап қалатын бағаға, әсіресе, халық күнделікті қолданатын азық-түлікке және коммуналдық төлемдерге алаңдайды. Мал шаруашылығымен айналысатын біраз шаруалар мал азығының тапшылығын қыста сезеді. «Қазірдің өзінде қажетті мал азығын дайындап алуға мүмкіндігіміз болмай тұр. Шөптің шығымы биыл өте төмен, сондықтан қолдағы малды сатып, шағын ғана ұстамасақ, қыста қырып аламыз» дейді олар. Биыл жайлаудың да берекесі болмады. Енді күзекке малдарын түсіріп жатқан шаруалар егістік алқаптары босаса малдарын солай қарай өргізбек. Қош сонымен, шаруаның бірі диқан қауымы қазір егін орағының басында жүр. Бүгінгі таңға дейін Жетісу өңірінде дәнді дақылдардың 173,3 мың гектары немесе 53,4% орылған. Сондай-ақ 301,7 мың тонна астық бастырылып, соның ішінде 155,8 мың тонна бидай, 145,0 мың тонна арпа, 907 тонна сұлы қамбаға бастырылған. Орылған дәнді-дақылдардың орташа өнімділігі гектарына 17,4 центнерді құрайтынын айтады ауыл шаруашылығының мамандары. Күздік бидайға орақ салған Алакөл ауданының диқандары енді арпа егістігіне шалғы түсіргендерін айтуда. Бұл аудандағы егістіктің ауқымы 46 мың гектарға тең. Қазірдің өзінде 20 мың гектардан астам аумақтың дәнді-дақылдары орып алынған. Биыл өңір диқандары егістіктің әр гектарынан 19 центнерден астық алуда. Атап айтқанда, 6 мың 500 гектарға күздік бидайдың «Одесса 241», «Алексеич» және «Булава» сорттары, 6 мың 200 гектарға арпаның «Арна» тұқымы, 5 мың 800 гектарға жаздық бидайдың «Грани» және «Ульбинка» сорттары өсірілген. Диқандардың арасында астық жинау науқанын «Беков», «Байғұжанов», «Майқынов» шаруа қожалықтары, «Жазылбеков и К» коммандиттік серіктестігі, «Тау – Самал» ЖШС қарқынды жүргізуде. Ал астық ору жарысына «Тоқжайлау» өндірістік ауылшаруашылық кооперативі қатысып, қамбаға құйылған арпаны Текелідегі ашытқы зауытына жібермек. Сондай-ақ, мал азығын дайындауда қатар жүргізіліп келеді. «Қыстың қамын жаз ойлаған алакөлдіктер қазірдің өзінде 167,1 мың тонна жем-шөп дайындап, барлық шаруа қожалығы жұдырықтай жұмылып, сүрлем дайындау жұмысын жеделдетіп, 14200 тонна сүрлем бастырып алғандарын мәлімдеді. Қазіргі таңда шабындықтарда шөп шабатын 32 бригада күн-түн демей қызу еңбек майданын қыздыруда. Олардың қарамағында шөп шапқыш, тырма, тайлаушы, тіркемелі трактор секілді 425 дана техника бар. Жетісу өңіріндегі екі ірі аудан бар. Оның бірі Алакөл болса, екіншісі Ұлы Жібек жолының бойындағы Панфилов ауданы. Жазиралы Жаркент өңірінде де агроөнеркәсіп кешені соңғы жылдары бірізге түсіп, өзге аудандармен іс-тәжірбиелерімен бөлісуде. Аудан шаруаларының негізгі тіршілік көзі – дала аруы жүгері. Кешегі кеңестік кезеңде он бес одаққа аты шыққан ірі-ірі колхоздар бүгінде майдаланып, ұсақ шаруаларға бөлінген. Арасында іріленіп жатқандар да бар. Кеңестік кезеңде жүгеріден тау тұрғызған аудан шаруалары кейінгі жылдары қайта қарқын ала бастады. Алайда, мұнда да су мәселесі және өндірген өнімді өткізу мәселесі түйінді күйде қалып келеді. Жүгері өнімдерін алушылар мен саудаласқан шаруалардың бірі тиімді бағаға өткізсе, енді біреулері қоймаларда сақтап, көктемде сатуға

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

ЕРІНГЕ ТИЕДІ...

икемделіп алған. Жаркенттіктер алдыңғы жылы 155 мың тоннадан астам дән жинаған болса, былтыр бұл көрсеткіш тағы 10 мың тоннаға ұлғайған. Жылдан-жылға егістік көлемін арттырып отырған аудан еңбеккерлері бабын тапқан жүгеріден мол өнім алуға күш салуда. Жеріне шыбық қадасаң шынарға айналған Жетісудың бір бүйрегі Жаркент шаруалары тек қана жүгері емес, дәні-дақылдардың барлық түрін өсірумен және көкөніс өндірумен де айналысады. Түрлі жеміс-жидек, көкөніс, бақша дақылдарынан мол өнім алып отырған жаркенттіктер аудан бойынша 44368 жер игеріп, оған дәнді дақылдар мен жүгері өсіруде. Бұдан басқа 36 гектарға майлы дақылдар, 15146 гектардан астам алқапқа мал азығына арналған көпжылдық шөптер, 3 гектар қант қызылшасының тұқымы, 1620 гектарға бақша, картоп, көкөніс тұқымдары егіліп, бапталуда. Алматы облысына қарасты Ұйғыр ауданымен шектесіп жатқан Айдарлы ауылдық округіндегі «Жаркент-Фрукт» ЖШС

1110 гектар алқап ауыл және аудан халқына үлкен жұмыс күшін беруде. Бұл алма бақтың 1027 гектарына тамшылатып суару тәсілі қоланданылады. Суды үнемдеп пайдалану тәсілін «Көктал-Агро» ЖШС 273 гектар жүгері алқабын тамшылатып суарса, 280 гектар «дала аруын» жаңбырлатып суарып, гектар өнімділігін арттыруда. Өткен жылдан бастап «Ернар» ЖШС де егістік алқаптарына осы әдісті қолдана бастады. Диқан қауымы суарудың жаңа технологиясын қолданумен қатар күзде егінді жинап алған соң алқаптарды суарып алуға бар күштерін жұмылдырады. Күзгі судан құр қалмаған диқан көктемде таудан келетін қар суын күтпей жердің үстіңгі қабаты жылынысымен егінін егуге кірісе береді. Жүгері өнімінің бір пайдасы оның сабағы да мал азығына орылып бастырылады. Жүгері дәні күзде жиналғанда егілген алқаптарынан 28,3 мың тонна сүрлем бастырылады. Сонымен қатар 39,6 мың тонна жүгері жемі әзірленіп, жыл сайын шаруалар жаз маусымында әзірлеген жем-шөбінің 80 пайызын қысқы мал қораларының маңына тасып алуда. Қазір өңірде мал қоралары мен малшы үйлерін жөндеп, қыс маусымына дайындау жұмыстары да қолға алынған. Өңірде жалпы мал қыстайтын 470-тен астам қыстау бар. Жаркенттіктердің төл дақылына айналған жүгерінің егіс көлемі де жылдағыдан кеміген жоқ. Өңірде жалпы 26700 гектардан астам жерге өсірілген «дала аруының» шығымы биыл да жақсы екенін айтады мамандар. Өңірде 15767 мың гектардан астам жүгері алқабы бір рет суарылып, 7 мың гектардан астам алқап үшінші мәрте суарылды. Егін суару жұмыстары Үшарал, Үлкеншығаң, Бірлік, Басқұншаң және Пенжім ауылдық округтерінде қарқынды жүргізілуде. Алла бұйырса қазан айынан бастап Жаркент өңірінде жүгері жинау науқаны басталады. Диқан еңбегінің нәтижесі көрінетін осынау жауапты науқанға дайындық шаралары пысықталып, қырмандар тазаланып, жиын-терінге қатысатын техникалар сақадай-сай тұр.

Жетісу облысы аграрлық сала болғандықтан сегіз аудандағы халықтың күн көрісі дала жұмыстары мен мал шаруашылығына тиесілі. Соның бірі – Ақсу ауданы. Бұл аймақта да егін алқабы пісіп-жетіліп, төкпей-шашпай жинап алу қамына кірісіп, кейбір ауылдық округтер дәнді дақылдарын қырманға түсіріп

те үлгерді. Бидайларын ұшырып, тазалап, кептіріп қамбаға салып жатыр. Ауа-райының қолайлы сәтін тиімді пайдаланған шаруалар жер қара, күн жылыда егіндерін бастырып, қыстың қамына кіріспек. Аудандағы «Аяла» шаруа қожалығының басшысы, аудандық мәслихат депутаты Абылай Қанатұлының шаруа қожалығы 2018 жылы әкесі Қанат Абдрахмановтың басшылығымен құрылған. Әу баста шаруашылықта ешқандай техника болмағандықтан техникасы барларды жалдап, егін еккен шаруа қожалығы егін алқабын жыл сайын көбейтіп, содан алған өнімнің нәтижесінде екі «КамАЗ» автокөлігі мен жер жыртатын бес трактор сатып алғандарын айтады. Оның үшеуі «МТЗ – 82», екеуі үлкен техника «МТЗ – 12», 21 тракторы. Биылға 800 гектарға егін ексе, оның 250 гектары бидай, 550 гектары арпа, 30 гектарға дәндік жүгері еккен. Ендігі міндет – егін орағы науқанын лайықты атқару. Бұл үшін барлық қажетті техника күші жұмылдырылған. Сарқан ауданынан екі комбайн көмекке келіп, екі «КамАЗ» автокөлігімен қырманға жөнелтуде. Әзірге әр гектарынан 20 центнерден өнім алса, суармалы алқаптардан 25-27 центнерден шығуы мүмкін екенін айтады шаруа қожалығының иесі Абылай Қанатұлы. Болашақта жүгері алқабын 150 гектарға, бидайды 600 гектарға, ал арпаны тағы да 550 гектарға көбейту де ойында бар.

«Нан болса, ән болады» демекші, қазір Жетісу өңірінің барлық ауданында егін орағы қарқын алған. Әрі мал азығының қыстық қоры дайындалуда. Жер тырмалап, төрт түлікпен күнелтіп отырған ауыл халқының ала жаздайғы еңбегі еселі болғанға не жетсін. Өңірдегі әкімдіктің баспасөз қызметінің мәліметінше, биылғы науқанға 9,7 мың трактор, 993 комбайн жұмылдырылып, бір лицензияланған астық қабылдау пункті, жалпы сыйымдылығы 501,3 мың тонна болатын 380 астық сақтау қоймасы мен 81 механикаландырылған қырман және басқа да қажеттіліктер дайындалған. Күзгі дала жұмыстарына облысқа жалпы 7924 тонна кепілдендірілген дизель отыны бөлініп, шаруашылықпен келісім-шарт жасалып, жеткізу жұмыстары басталды. Аграрлық несие корпорациясы арқылы көктемгі және күзгі дала жұмыстарына 85 шаруа қожалығына 1,7 млрд. теңгеге жеңілдетілген несиелер, соның ішінде, «Кең Дала» бағдарламасымен 800 млн.теңге, «АгроБизнес» бағдарламасы арқылы 900 млн. теңге берілді, делінген мәлімдемеде. Биылғы ауа-райының құбылуына қарамастан жоғары өнім алуды көздеген жетісулықтар бар өнімді ысырап жасамай, жинап алуға күш жұмылдыруда. Тәлімді алқаптар үшін жаңбырдың сирек болуы жоғары өнім алуға мүмкіндік бермеді. Әйтсе де «қазан аузы жоғары», өткен жылғыдан көрсеткіш төмен болмайды деген ауыл шаруашылық мамандары енді тәтті түбір қызылша жинау науқанына жұмылуға дайын. «Балапанды күзде сана» демекші, шаруалар үшін де «бейнеттің зейнетін көретін мезгіл» осы күз айы ғой...

Айтақын МҰХАМАДИ

Суреттер ғаламтордан алынды.

Дүйсенбі - Понедельник, 18 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.,25,10.00,
13.00,17.00,20.00, 02.55
«Ақпарат»
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жазықсыз
жүрек»
12.00, 21,30 Т/х «Бақыттың
кілті»
13.10 «Өмір көркем»
14.20 «Қызық екен»
15.15 «Ұлы дала жорығы»
Бәйгк марафоны,күнделік
15.20, 05.15 Д/ф «Тұлға»
16.00 Т/х«Ауыл мұғалімі»
17.15, 04.35 Лингвистикалық
шоу «Алтын қақпа»
22.35 «Ашық алан» ток-шоу
22.30 Т/х«Қызғалдақ мұңы»
23.30 «1001 түн» қоғамдық
бағдарлама
00.50 Футбол
03.30 «Сана»

ХАБАР

ХАБАР

05.00, 16.00 сериал «Остров
ненужных людей»
07.00 «Оян!»
10.00 «Бізге хабарласқан»
10.30 Мультсериал «Дала
ойындары»
12.00, 20.00 Т/х«Тағдырға
сен»
14.00 «АйнаLine»
15.00 Т/х «Келінжан - 5»
18.00 Новости
18.20 Ток- шоу «Итоги»
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток – шоу «Біздің
мақсат»
23.00 «Ұйқым келмейді»

АСТАНА

АСТАНА

06.20 Т/х«Кішкентай келін»
07.20 М/с «Маша и мед-
ведь»
09.00,21.00 «Осман-2»
10.10 Т/х «Кешкі келін»
10.50, 18.10 сериал «Челноч-
ницы»
12.00,00.20 Т/х «Қара ниет-
3»
13.00, 01.00 Т/х «Ессіз ма-
хаббат»
15.05 «Ащы шындық» теле-
жобасы
19.00 Т/х «Қаһарман»
20.00 «Астана таймс»
22.55 «Лакшми» үнді т/х
02.50 Т/х «Қорғансыз хан-
шайым»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Терра нова»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң,
Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казах-
стан!»
10.10 «Жить здорово»
11.00 «Давай поженимся!»
12.00 Сериал «Дом с лилия-
ми»
13.05,.01.00 сериал «Угрюм-
река»
14.10, 03.00 Новости
14.20, 03.05 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 04.00 Басты
жаңалықтар
19.00, 03.15 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Невский. Рас-
плата за спаредливость
02.10 «Дом образцового со-
держания»

КТК

07.05, 04.30-05.00 Кешкі
жаңалықтар
07.30 Т/х «Жимаудың
жетістігі»
08.10 Т/х «Жүрегімнің иесі»
09.20 Вечерные НОВОСТИ
(повтор)
10.10, 01.50 «Было дело»
11.00, 23.45 «Отступники»
12.50, 21.40 «Цвет мести»
мелодрама
15.00 Т/х «Намыс»
17.50 Т/х «Жұмбақтың кілті»
19.30,04.30-05.00 Кешкі
жаңалықтар
20.00, 02.35 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
23.45 «Отступники»
01.40 «Волшебная тюбетейка
Тайлака»
03.20 Т/х «Алтын бақ»
04.10 «Мерекелік концерт»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей
эфир/
09.00 «Сапарлайық»
09.30 Д/ф «Өркениет
ғажайыптары»
10.05 «Әсем әуен»
10.30 «Ел іші - өнер кеніші»
11.00 М/ф «Татонка»
12.00 «Әсем әуен»
12.30 «Бағыт»
13.00 «Өзекжарды»
13.30 «Әсем әуен»
14.30 «Арнайы репортаж»
15.00 Жаңалықтар /тікелей
эфир
15.20 «Кэ Бек» телехикаясы
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Кэ Бек» телехикаясы
17.00 Д/ф «Кең ауқымда»
17.30 «Әсем әуен»
18.00 Д/ф «Таңғажайып
табиғат»
18.30 «Баспасөзге шолу»
19.00 «Бес қару»
19.30 «Ғибрат»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
(Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар
(Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алма-
тинская область)
21.30 Итоговые новости (Об-
ласть Жетысу)
22.00 «Тэ Чжоён» телехикая-
сы
23.00 Д/ф «Кең ауқымда»
23.30 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

31 КАНАЛ

06.30, 02.30, 04.30 Ватсап
06.40, 20.00 Информбюро
07.40 «BalaFunny»
08.00, 00.00 Т/х«Жапырақтар
төгілгенде»
10.00 Т/х «Құнсыз келін»
11.00, 12.00 Мультсериал
13.00 Х/ф «Штрум белого
дома»
16.00 Х/ф «Такси-2 »
18.00 Х/ф «Такси-3»
21.00 Х/ф «Великолепная
семерка»
01.30 «31 әзіл»
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 04.50 «Қуырдақ»
07.00, 01.30 Т/х «Тойхана»
07.30, 02.00 «Айна онлайн»
08.00 «Семейные узы»
09.00, 00.30 Т/х «О, махаббат»
10.00, 17.10 Сериал «Доктор
Надежда»
11.00, 18.20 Сериал «Верю не
верю»
12.00, 19.30 Сериал «Шелест»
14.00, 21.40 Т/х «Құзғын»
16.00, 23.30 «Қыздар-ай» ток-
шоуы
02.30 «Тамаша 7 км»
03.20 Т/х «Япырай»
03.50 «Жеңіп көр»

Считать недействительным утерянное разрешение на поездку международного автотранстпортного средства за №0018792 от 30.06.2023г. ТОО "CARGO-S KZ" БИН 220940048349

Сейсенбі - Вторник, 19 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00,17.00,
20.00, 02.55 «Ақпарат»
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жазықсыз
жүрек»
12.00, 21.30 Т/х «Бақыттың
кілті»
13.10 «Өмір көркем»
14.20 «Дара»
15.30 «Ұлы дала жорығы»
15.30 «Әйел әлемі»
16.10 Т/х«Ауыл мұғалімі»
17.15, 04.35 «Алтын қақпа»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Т/х«Қызғалдақ мұңы»
23.30 «1001 түн»
00.50 Футбол
03.30 «Сана»
05.15 «Шаңырақ»

ХАБАР

05.00, 16.00 Сериал «Остров
ненужных людей»
07.00 «Оян!»
10.00, 00.00 «Школа»
10.30 Мультфильм «Волки и
овцы»
11.50 Мультсериал «Гав и
мяу»
12.00, 20.00 Т/х «Тағдырға
сен»
14.00 Т/х «Айналайн»
15.00, 22.00 Т/х «Келінжан-5»
18.00 Новости
18.20 Итоги
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу «Біздің мақсат»
23.00 «Ұйқым келмейді»

АСТАНА

06.00 Т/х «Ене»
06.20 Т/х«Кішкентай келін»
07.20 М/с «Маша и медведь»
08.50,21.00 «Осман-2»
10.10 Т/х «Кекеш келін»
10.50, 18.10 Сериал «Челоч-
ницы»
12.00, 00.20 Т/х «Қара ниет-3»
13.00, 01.20 Т/х «Ессіз махаб-
бат»
15.00 «Ащы шындық» теле-
жобасы
17.00 «Аңсаған сәби»
19.20 Т/х «Қаһарман»
20.00 «Астана таймс»
22.25 «Лакшми» үнді т/х
02.50 Т/х «Қорғансыз ханшай-
ым»

ЕВРАЗИЯ

06.00Т/х «Терра Нова»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң,
Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казах-
стан!»
10.00 «Жить здорово»
11.00 «Давай поженимся!»
12.00 Сериал «Дом с лилия-
ми»
13.05, 01.00 Сериал «Угрюм-
Река»
14.10, 03.00 Новости
14.20, 03.05 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 04.00 Басты
жаңалықтар
19.00, 03.15 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Невский. Рас-
плата за справедливость»
02.10 «Дом образцового со-
держания»

КТК

07.05, 19.30, 04.30-05.00
Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Жимаудың
жетістігі»
08.10 Т/х «Жүрегімнің иесі»
09.20, 21.00 Вечерние новости
10.00, 01.50 «Было дело»
11.00, 23.45 «Отступники»
12.50, 21.40 «Цвет мести»
15.00 Т/х «Намыс»
18.00 Т/х «Жұмақтың кілті»
20.00, 02.35 «Астарлы ақиқат»
03.20 Т/х «Алтын бақ»
04.10 «Мерекелік концерт»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей
эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы
облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу
облысы)
10.00 Новости (Алматы об-
лысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Тэ Чжоён» телехикая-
сы
12.00 Д/ф «Таңғажайып
табиғат»
12.30 «Баспасөзге шолу»
13.00 «Бес қару»
13.30 «Шаңырақ»/тікелей эфир
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей
эфир
15.20 «Кэ Бек» телехикаясы
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Кэ Бек» телехикаясы
17.00 Д/ф «Ғажайып
мәдениет»
17.30 «Әсем әуен»
18.00 «Stop коррупция»
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Табыс кілті»
19.30 «Туынды тарихы»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
(Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар
(Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Ал-
матинская область)
21.30 Итоговые новости (Об-
ласть Жетысу)
22.00 «Тэ Чжоён» телехикая-
сы
23.00 Д/ф «Кең ауқымда»
23.30 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
06.30, 02.30, 04.30 Ватсап
06.40, 20.00 Информбюро
07.40 «BalaFunny»
08.00, 00.00 Т/х«Жапырақтар
төгілгенде»
10.00 Т/х «Құнсыз келін»
11.00, 12.00 Мультсериал
13.20 Х/ф «Снегоуборщик»
16.00 Х/ф «Такси»
18.00 Х/ф «Такси-2»
21.00 Х/ф «Штрум белого
дома»
01.35 «31 әзіл»
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 04.50 «Қуырдақ»
07.00, 01.30 Т/х «Тойхана»
07.30, 02.00 «Айна онлайн»
08.00 «Семейные узы»
09.00, 00.30 Т/х «О, махаббат»
10.00, 17.10 Сериал «Доктор
Надежда»
11.00, 18.20 Сериал «Верю не
верю»
12.00, 19.30 Сериал «Шелест»
14.00, 21.40 Т/х «Құзғын»
16.00, 23.30 Ток-шоу «Қыздар-
ай»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.20 Т/х «Япырай»
03.50 «Жеңіп көр»

Считать недействительным утерянное разрешение на поездку международного автотранспортного средства за №0004688 от 14.08.2023 года ИП "Шатлик" Шухратов Я.Ш. 930321301828

Сәрсенбі - Среда, 20 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00,17.00,
20.00, 02.55 «Ақпарат»
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жазықсыз
жүрек»
12.00, 21.30 Т/х «Бақыттың
кілті»
13.10 «Өмір көркем»
14.20 «Қызық екен»
15.20, 05.15 «Тұлға»
16.00 Т/х«Ауыл мұғалімі»
17.15,04.35 «Алтын қақпа»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Т/х «Қызғалдақ мұңы»
23.30 «1001 түн»
00.50 Футбол
03.30 «Сана»

ХАБАР

05.00, 16.00 Сериал
«Остров ненужных людей»
07.00 «Оян»
10.00,00.00 «Бізге
хабарласқан»
10.30Мультхикая
11.30 «Мерейлі отбасы»
12.00, 20.00 Т/х«Тағдырға
сен»
14.00 Т/х «Айнаонлайн»
15.00,22.00 «Келінжан-5»
18.00 Новости
18.20 Итоги
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу «Біздің
мақсат»
23.00 Сериал «Ұйқым
келмейді»

АСТАНА

06.00 Т/х «Ене»
06.20 Т/х«Кішкентай келін»
07.20 М/с «Маша и мед-
ведь»
08.50,21.00 «Осман-2»
10.10 Т/х «Кекеш келін»
10.50, 18.10 Сериал «Челоч-
ницы»
12.00, 00.20 Т/х «Қара ниет-
3»
13.00, 01.20 Т/х«Ессіз ма-
хаббат»
15.00 «Ащы шындық» теле-
жобасы
17.00 «Аңсаған сәби»
19.20 Т/х «Қаһарман»
20.00 «Астана таймс»
22.25 «Лакшми» үнді т/х
02.50 Т/х «Қорғансыз хан-
шайым»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Терра Нова»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң,
Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казах-
стан!»
10.10 «Жить здорово»
11.00 «Давай поженимся»
12.00 Сериал «Дом с ли-
лиями»
13.05, 01.00 Сериал «Угрюм-
Река»
14.10, 03.00 Новости
14.20, 03.05 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 04.00 Басты
жаңалықтар
19.00, 03.15 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Невский.
Расплата за справедли-
вость»
02.10 «Дом образцового со-
держания»

КТК

07.05, 19.30,04.30-05.00 Кешкі
жаңалықтар
07.30 Т/х «Жимаудың
жетістігі»
08.10 Т/х «Жүрегімнің иесі»
09.20, 21.00 Вечерние новости
10.00, 01.50 «Было дело»
11.00, 23.45 «Отступники»
12.50, 21.40 «Цвет мести»
15.00 Т/х «Намыс»
17.50 Т/х «Жұмақтың кілті»
20.00, 02.35 «Астарлы ақиқат»
03.20 Т/х «Алтын бақ»
04.10 Мерекелік концерт

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей
эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы
облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу
облысы)
10.00 Новости (Алматы об-
лысы)
10.30 Новости (Жетісу об-
лысы)
11.00 «Тэ Чжоён» телехи-
каясы
12.00 «Stop коррупция»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Табыс кілті»
13.30 «Әсем әуен»
14.30 «Туынды тарихы»
15.00 Жаңалықтар /тікелей
эфир
15.20 «Кэ Бек» телехикаясы
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Кэ Бек» телехикаясы
17.00 Д/ф «Кең ауқымда»
17.30 «Әсем әуен»
18.00 «Бүгін» /тікелей эфир
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Біздің көше»
19.30 «Архивтегі ақиқат»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
(Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар
(Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Ал-
матинская область)
21.30 Итоговые новости (Об-
ласть Жетысу)
22.00 «Тэ Чжоён» телехи-
каясы
23.00 Д/ф «Кең ауқымда»
23.30 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
06.30, 02.30, 04.30 Ватсап
06.40, 20.00 Информбюро
08.00, 00.00 Т/х«Жапырақтар
төгілгенде»
10.00 Т/х «Құнсыз келін»
11.00, 12.00 Мультсериал
13.00 Х/ф «Штрум белого
дома»
16.00 Х/ф «Такси -2»
18.00 Х/ф «Такси-3»
21.00 Х/ф «Великолепная
семерка»
01.30 «31 әзіл»
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 04.50 «Қуырдақ»
07.00, 01.30 Т/х «Тойхана»
07.30, 02.00 «Айна онлайн»
08.00 «Семейные узы»
09.00, 00.30Т/х «О, махаббат»
10.00, 17.10 Сериал «Доктор
Надежда»
11.00, 18.20 Сериал «Верю не
верю»
12.00, 19.30 Сериал «Шелест»
16.00, 23.30 «Қыздар-ай»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.20 Т/х «Япырай»
03.50 «Жеңіп көр»

Бержатая Надежда Радионовна, проживания по адресу: Обл. Жетысу г. Талдыкорган, с.Еркин, ул. Момышулы 87 в 2000году вышла из дома и пропала в неизвестном направлении – без вести. Просьба сообщить о ее местонахождении по телефону 8 705 450 51 52

УСЛУГИ АДВОКАТА 8 705 450 51 52

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТАРИХ ҚОЙНАУЫ

«ЖАЛАЙЫР» ОРТАСЫНДАҒЫ СЫҒАЙ СҰЛТАН АБЫЛАЙХАНҰЛЫ ЖӘНЕ ҰРПАҚТАРЫ

ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ТАҒДЫРЫ ТӘУЕЛСІЗДІККЕ ЖЕТУДЕ ТАЛАЙ РЕТ ҚЫЛ ҮСТІНДЕ ТҰРҒАНЫ АНЫҚ. СОЛ КЕЗДЕРДЕ ЕЛГЕ ҚОРҒАН БОЛҒАН ЕРЛЕР БІЗДІҢ ОСЫ КҮНГЕ ЖЕТУ ЖОЛЫНДА ӨЗ ӨМІРЛЕРІН ҚИДЫ. ҚАЗАҚ ХАЛҚЫ СЫРТҚЫ ЖАУЛАРҒА ҚАРСЫ КҮРЕСКЕ ШЫҚҚАНДА ЕШҚАШАНДА РУ, ТАЙПА, АТАЛАСТАРЫНА ТАРТПАЙ, БІРТҰТАС ЕЛ БОЛЫП БІРІГІП, ӨЗДЕРІН БАСҚАРҒАН ДАНАЛАРЫНА, ХАН-СҰЛТАНДАРЫНА, БИ-БАТЫРЛАРЫНА АРҚА СҮЙЕП ОТЫРҒАН.

Жетісудың Іле-Көксу-Қаратал өзендері бойын ежелден-ақ Ұлы Жүздің «Жалайыр» тайпасы мекендегенін тарихтан жақсы білеміз. Ал «Жалайыр», Ұлы Жүзде «Аға баласы; Ноқта ағасы» саналады, яғни, Ұлы Жүздің басқа ру-тайпалары «Жалайырды» үлкен санап, әрқашанда сыйлап келген.

Жетісуға, ата-қонысқа, «Жалайырлардың» қайта қоныстануына келсек, бұл тарихта біршама анық оқиға. Сонау XVIII ғасырдың басынан басталған ғаламат, Қазақ-Жоңғар шайқасы 18 ғасыр соңында аяқталып та қалды. Ташкенттен бергі Қазақ иеліктері біртіндеп, бар қазақ халқының жанкешті ерлігінің арқасында тоз-тоз болып шашылған елдің көреген хандарының, билерінің, жүрек жұтқан батыр-ерлерінің, бар қара халықтың сенімінің, жігерінің арқасында қайтадан қазақ қолына өте берді. Жоңғар хандығы жойылған соң Жетісуға Цин империясы да талай басқыншылық жасады. Алайда, Ұлы хан Абылай бастаған қазақ жасақтары бұл жаңа басқыншылармен де қайтпай, ерлікпен соғысып, өз ата-жұртымызды сақтап қала білді. Осындай ерліктердің арқасында «Жетісу» жері қазағыма қайта бұйырды.

Қазақ халқының өмірінде Шыңғысхан ұрпақтары – төрелердің атқарған ролі зор болғандығын Елбасы Н.Назарбаев «Ғасырлар тоғысында» атты кітабында айрықша атап өткені бекерден-бекер емес. Өйткені, қазақ халқы әлемді дүр сілкіндірген қағанның өз ханы, арғы бабасы екендігін бір сәтке де ұмытқан жоқ. Ал, Ұлы қағанның тікелей ұрпақтарын өздерінің басқарушысы, төрелері, сұлтандары ретінде танып, сайлап келді. Көптеген қазақ төрелері еліміздің тәуелсіздік жолында өз өмірлерін құрбан етті.

Жетісу елі кейінгі орыс отарлаушыларының да, большевиктік Кеңес өкіметінің де талай солақай саясатының қысымдарын, ашаршылықты, зобаландарды көптеп көрді. Ақыры, міне, ел тәуелсіздігінің арқасында тарихымызды түгендеп, еліміздің өткен игі-жақсыларын еске алуға мүмкіндік туды. XIX ғасырдан бастап Жетісу өлкесі отарлауды, большевиктік қуғын-сүргінді түгелдей бастан кешірді. Сол алмағайып замандардағы елдің арқа сүйерлерінің бірі – он екі ата «Жалайырдың» биі – Абылай ханның тікелей ұрпағы – Тәжі Ханқожаұлы.

Тәжі сұлтан, мұрағаттық құжаттарға сәйкес, 1833 жылдары Талдықорған аймағындағы, «Лабасы» тауының етегінде (қазіргі Алматы облысы, Көксу ауданы, Жамбыл ауылы маңы) дүниеге келген. Әкесі – Ханқожа Сығай сұлтанның ұлы. Ал Сығай сұлтан болса, атақты Абылай ханның ұлы.

Белгілі ғалым Шоқан Уәлихановтың мәліметі бойынша, Абылай ханның қалмақ әйелі Тоқта ханымнан Сығай, Тағай, Сүйік есімді үш ұл туған. Ел аузындағы шежірелерге және тарихи деректерге қарағанда 1779 жылдар шамасы, Абылайханның баласы жергілікті халық арасында Сөк Төре атымен танымал, Сүйік сұлтанды, «Жалайырдың» игі-жақсылары сұрап, өздеріне төре етіп әкелген. Сол кезде хан, онымен бір анадан туған ағалары – Сығай мен Тағайды қосып беріпті. Сөйтіп Абылай ханның рұқсатымен, осы үш ұлы бірдей Жетісу өлкесінде қалың қоныстанған «Жалайыр» руының ортасына келіп тұрақтайды және осындағы ел арасында сұлтандық өмірлері басталады.

1825 жылғы мұрағат тізімінде Сүйік сұлтан (Сөк төре) тұтас Жалайыр руын басқарады делінген, оған қоса Шапырашты руы да оның ықпалында болған, бірақ оны оның бауырлары Сығай мен баласы Ақан Сығайұлы және баласы Жанғазы сұлтандар басқарады деп көрсетілген. Мұрағат құжаттары мен ауызша деректер арқылы Сығай сұлтанның Ақан, Ханқожа және Байғара есімді балалары болғандығы да анықталып отыр.

Ханқожаның Тәжіден басқа Әжі атты ұлы да болған. Деректерге қарағанда, Ханқожа сұлтан, «Жалайырдың» үлкен «Қарашапан» тармағына төрелік еткен. 1848 жылғы ресми құжатта Ханқожа Сығайұлы өзінің төленгіттерімен бірге қосып санағанда шамамен 207 түтіннен құралған «Қарашапан» руының сұлтаны ретінде көрсетіліпті. Сондай-ақ, осы кезеңге қатысты деректе сұлтан өзінің билігіндегі «Қарашапан» руының қазақтарымен бірге тұрақты түрде, «Сарыбұлақ» бастауынан бастап, «Үшалмалы» шоқысымен қоса, «Қаратал» өзеніне дейінгі жерлерде қыстаған деп жазылған.

Уақыт өте келе Ханқожаның ұлы Тәжі сұлтан, өзінің билік айту қабілетімен «Қарашапан» руының арасында үлкен беделге ие болып, олардың биі атанды. Билік айтумен қатар Тәжі сұлтан, өлкедегі әскери қақтығыстарға да қатысқан. 1863 жылы маусым айында Жетісу үшін орыс-қытай арасында «Қорғас» өзенінің бойында соғыс жүрді. Жергілікті қазақтар орыс билігін жақтады. Патша өкіметі Жетісу қазақтарынан тез арада «Құсмұрын, Кеген және Айдарлықұм» отрядтарын жасақтайды. Қазақтар ерлікпен соғыса білді. Сүйікті отанымыз Жетісу үшін қандары төгілгендердің тізімі мұрағат құжаттарында сақталған. «Жалайырдың» жасақтарын, би – Тәжі сұлтан Ханқожаұлы, сұлтан – Найманхан Қамбарұлы, би - Құтым Сапақұлы, би - Назар Қарымбайұлдары басқарып, кейіннен үлкен марапаттарға ие болған.

Патша өкіметі Жетісуда жаңа әкімшілік аудандар орнатқанда, Тәжі сұлтан, «Жалайыр» руының өзге жерлерде шашырап, көшіп жүрген кейбір руластарын түтін санымен анықтап алып, олардың бұрынғы шыққан ортасына қарай қайта оралуына ықпал еткен. Елді жинау жұмыстарының нәтижесінде 1865 жылдың аяғында «Жалайыр» руының ішіндегі тармақтарында: «Қарашапан» -197, «Орақты» -201, «Күшік» - 764, «Сыпатай» - 1278, «Мырза» - 601, «Байғалы-Қайшылы» - 503, «Арықтыным және Байшегір» -1000, «Андас» - 803, «Сиыршы» - 391, «Тұлымбек, Айтымбет, Жомарт және Қырғыздар» - 801 түтін саны есептеледі. Ұйымдастыру жұмыстары аяқталғаннан кейін, бүтін «Жалайыр» руынан алғашқы әкімшілік-аймақтық бөлініспен барлығы 8 болыс - ел құралды.

Осындай еңбектердің арқасында XIX ғасырдың екінші жартысында, «Жалайыр» елінің болыстықтары анықталып, көшіп-қону межелері айқындалды. Сол кездегі құжаттарда елді жинауда Тәжі төренің қызметтестері: Нартбай, Елшан, Аманбай, Қошақай сияқты, «Жалайырдың» ру басшыларының есімдері аталады.

Елге қызметімен белгілі болған, Тәжі сұлтан XX ғасырдың бас кезінде, яғни, шамамен 1910 жылдары өмірден өткен. Көптеген іздестірулердің, мұрағат құжаттарының арқасында, Тәжі төренің зираты қазіргі Алматы облысы, Көксу ауданы, «Жамбыл» ауылынан он екі шақырым жердегі «Мұқыры» өзенінің жанындағы Лабасы тауының күнгей жақ бетіндегі «Тәжібастауы» аталатын жерде екені анықталды. Осы бастаудан бір сай өткен жерде Тәжінің әкесі Ханқожа сұлтанның қыстауының орыны көрінеді. Ал одан ары, бірнеше шақырымдық қашықтықта атасы - Сығай сұлтан Абылайханұлының қонысы болған. Қазір де «ҮшАлмалы» аталады, зираты да сол жерде.

Кеңес өкіметі орнаған соң, ел жақсыларын құдалаған белгілі саясаттың орын алғанын бәріміз де білеміз. Бүкіл қазақ халқы сияқты, «Жалайыр» елі де қуғындаудың көкесін көрді. Осындай солақай саясаттың құрығына, ағайынды Оспанқұл мен Мейірқұл Тәжіұлдары бірдей іліккен еді. Олардың сұлтан-төрелердің ұрпағы екеніне және әкелері би әрі бай-дәулетті болғанына, ел ішінде зор беделіне ерекше назар аударылды. 1932 жылы Оспанқұл мен Мейірқұл елдегі қиын-қыстау кезеңде ...«Жалайыр» руының көптеген адамдарын алыс тау-шатқалдарына тықты, өкіметтен жасырып мал ұстады, контрреволюциялық қызмет жүргізді... деген желеумен ОГПУ қызметкерлері тұтқындап, Алматыдағы абақтының біріне жіберген. ОГПУ тергеушісі Латыновтың толтырған хаттамасында: «Мейірқұл Тәжіұлы 50 жаста, шыққан тегі – төре тұқымынан, бай отбасынан, ұлты қазақ, СССР азаматы, Талдықорған ауданы, Көксу ауылдық кеңесі, Беріктас ауылында тұрады. Көксу кеңшарында қатардағы шаруа болып жұмыс жасайды» деп жазылған. Сондағы ағайынды Мейірқұл мен Оспанқұлдың бар кінәсі – ашаршылықтан ісініп-кебінген ауылдастары, «Жалайыр» руының бірталай адамдарына көмек қолын созып, аштықтан аман алып қалуға үлес қосқандары болатын. Кеңес өкіметінің қолдан ұйымдастырған ашаршылық зобалаңы, Жетісудағы «Жалайырларға» да зор қиыншылық әкелгенін, қазіргі көзі ашық ұрпақтары түгелдей біледі. Керек десеңіз, адамды адам жеген фактілер де орын алған! Қанша ана баласынан тірі айрылып аңырады десеңші! Міне, сол уақытта, еттері тірірек Мейірқұл мен Оспанқұлдар, біраз жылқысын адам көзінен сырт, Беріктас ауылының маңындағы, «Жылансай» аталатын тау шатқалдарына тығып, соның саумал-сүтін басқалармен қасықтап бөліскенін, кейінгі тірі қалған ата-әжелерден естіген де едік! Ол кісілер ағайынды төрелерді «Е, жарықтықтар-ай! Әбден көк шөпті жеп, күп болып ісінгендердің аузына тамызған сол ағарғандарының арқасында талай жұрттың өмірін сақтады ғой...» десіп, тебіреніп еске алатын. Бұл оқиғаларды құжаттық фактілер де растайды. ОГПУ тұтқынының берген мәліметінде, Мейірқұл мен Оспанқұлдардың саумал-сүт таратқан «Мырза, Андас, Сиыршы, Тұлымбет, Айтімбет, Күшік, Орақты, Қайшылы» руларының және т.б. сол уақыттағы сол маңда босып жүрген адамдардың тізімі бар.

1933 жылғы үкіммен Мейірқұл Тәжіұлының мал-мүлкі тәркіленіп, 5 жыл мерзіммен концлагерге жіберу туралы жаза тағайындалған болатын. Жоғарыда аталған айыптауларға саяси айыптаулар қосылды. Ақыры, ОГПУ үкімі орындалып, Мейірқұл Тәжіұлы сол кездегі КАРЛАГ-қа жөнелтіледі, бірақ оның осыдан кейінгі тағдыры белгісіз күйінде қалған. Ал оның ағасы Оспанқұл 1932 жылы тұтқындалып, сол жылдың көктемінде түрмеде белгісіз жағдайда қайтыс болған екен.

Бұл құжаттардың барлығы да «Асылдан сынық қалмай ма...» дегендей, Мейірқұл атаның ұрпағы, Талдықорған тұрғыны, «Казпошта, облыстық мекемесінің әкімшілік-шаруашылық бөлімінің басшысы - Әбдірәсілдің талмай, қаражат аямай, ізденген ізденістерінің арқасында, еліміздегі түрлі мұрағаттардан жинақталды. Өзі онысын: «- Әкем Сейдақұл, қайтыс боларда, қайтсеңде, аталарың туралы мағлұматтарды тап, олардың жатқан жерін анықта... деп аманаттаған еді! Міне, содан бастап, тиісті мемлекеттік органдарға, мұрағаттарға жүгініп, талай құжаттармен танысып, талай жұмбақ, құпия сырларды аштық. Ендігі тағы бір мәселе, Қарағанды концлагеріне де барып, тиісті құжаттармен танысып, атамыз жатқан жерден бір уыс топырағын мұндағы туған жерге, атамның аталарының қасына алып келіп, тәуап етсем... Міне соны ойлап жүрмін...», деп түсіндіреді.

Аталған құнды мұрағаттық құжаттардың көшірмелері, облыстық өлкетану музейінің сұрауымен, түгелдей, музейге қойылды.

«Орнында бар оңалар» деп дана халқымыз айтпақшы, содыр саясат құрбандары – Мейірқұл мен Оспанқұлдан қазіргі күнде біршама ұрпақтар тарап отыр. Ел қатарлы еңбек етіп, қызметтер атқаруда. Құдайға шүкір, атаусыз кеткен аталарының жатқан орындарын анықтап, басына, туған-қайтқан жылдары көрсетілген, айшықты, «Белгітас» орнатылды. Алматы түбіндегі репрессия құрбандары атылған жерден, бір уыс топырақ ақ матаға арулап, оралған қалпы алып келініп, Сығай, Ханқожа, Тәжі сұлтандардың басына зиярат етілді! Қабыл болсын дейміз!

Аталған жерлерде Жетісудың тағы бір атақты сұлтаны – Қамбар Алановтың және оның ұрпақтарының да қонысы бар. Қазіргі ұрпақтары «Қанды Ағаш» аталатын жерде, Найманхан сұлтанға арнап, бейітінің басына ескерткіш қойды.

Атақты Сығай сұлтанның қазіргі басқа ұрпақтары туралы да бірер сөз айта кетелік. Құдайға шүкір, ел аузындағы шежірелер бойынша сұлтаннан бірталай ұрпақтары өрбіген. Көпшілігі осы Алматы облысында тұрады. Еліміздің басқа жерінде де бар. Солардың ішінде облысымызға белгілі – Бексұлтановтар әулеті. Оның ішіндегі үлкені – Әбілқайыр Әнуарұлы, ауыл шаруашылық ғылымдарының кандидаты, облыста көптеген басшы қызметтер атқарды. Қазіргі уақытта зейнеткер. Аумалы-төкпелі заманда күштеп Жезқазған өңіріне жер аударылған Ахметовтар әулетін де білеміз. Қазіргі үлкендері – Мұхамбедия Ахметұлы, медицина ғылымдарының докторы, профессор. Республикаға белгілі ғалым, аудармашы, ақын ретінде де танымал. Қазір Астана қаласында тұрады. Тағы бір елге қосымша айта кететін жағдай, Талдықорған қаласында, осы жылдың 9-маусым күні Сығай сұлтанға және ұрпақтарына арналып «Ас» берілді.

PS: Тезек Төре-200 зерттеулер барысында ұлы Батырхан туралы мынандай деректі келтіріппін: «Батырхан, 1840 жылдары дүниеге келген, 1863 жылғы қытайлықтармен болған соғысқа қатысып, Патша Өкіметі тарапынан марапаттар және прапорщик шенін алған. Сығай сұлтанның ұрпағы, «Тау Жалайыр» болысының биі - Тәжі Ханқожиннің қызына үйленгені туралы тарихи құжаттар бар. 1870-76 жылдардың ішінде Алтынемелге болыс болып тұрған, алайда, кейінгі өміріне қарасақ, тұрақсыздық көрсетіп (дүние шашу, құмарлыққа бой алдыруға ұшырап), әке мұрасына толық ие бола алмағаны және оған төренің басқа әйелдерінің реніштері барлығы байқалады»...

Азкен АЛТАЙ
ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӘҢГІМЕ

АЙДАЛАДАҒЫ КЕЗДЕСУ

Таксист жігіттің тікірейген кірпішашы, етегі делдие біткен пұшықтау мұрны Қанатқа біртүрлі таныс сияқты көрінді де, қайдан көрдім деп ойлануға ерініп, құлағындағы музыкасына елтіген күйі артқы орындыққа жайғасты. Алда ақ шашты қарияның «ия, бисмилла, жол бере гөр, тәңірім» деген даусы со күйі музыканың астында көміліп қалды.

Жұмыстағы әріптесіне хабарласты:

– Жарас, менің сменіме келдің бе? Дұрыс болды. Таксиге отырдым, ертең қайтып келем ғой. Келгесін екі күн қатар смен алам, уайымдама. Рахмет.

Тергеушіліктен кеткелі, осы жерге кіріп алған. Жаны тыныш. Күзеттің басқалар біле бермейтін рахаты көп екенін біліп жүр.

Қанаттың қыстың көзі қырауда жолға шығатын ойы жоқ еді. Ойына бірдеңе түссе соны болдырғанша ұйқысы қашып, көңілі бірленбейтін әйелі түскір қойды ма, «барып кел, науқас адамның көңілін сұрағанды құдай да жақсы көреді, баяғы күнім болса саған жалынбай өзім-ақ барар едім, сен күндіз-түні жұмыста жүргенде талай барып, ағайынмен араласып едім, енді келіп аяғымнан жарамай отырғанымды өзің де көріп отырсың ғой» деп ызыңдаған.

Онысы рас енді, тергеушінің жұмысы деген де бір тынымсыз жұмыс, ағайынның тойы мен қонағын түгендемек түгілі, өзінің бала-шағасын жөндеп көре алмай кететін. Сондайда жақсылығынан қалмай, қайғы болса ортақтасып, ағайынмен арадағы байланысты үзбеген Арайдың еңбегін өзі де жоққа шығара алмас. Тек соңғы жылдары әйелінің аяғынан жүре алмай қалғаны қиын болды.

Қанат өз көлігімен шыққысы келмеді, қайынағасы тұратын ауданның жолы нағыз азап, тіпті жол деуге келмейді, екі жыл бұрын алған «Элантрасын» сондай азапқа салуға обалсынды. Оның үстіне вокзалға барып көлік іздеп жүретін баяғы кез емес, қыстың іші болса да міне, индрайвер арқылы бас-аяғы он минутта ол жаққа қарай жүретін такси де табыла кетті.

Қаладан шыққандарына бір сағат өтті, қардың үздіксіз баяу жауа бастағанына қарап отырып, ұйқы басып, қалғып кетті. Оянып кетсе көлік тоқтап тұр екен,

– Аға, түзге шықпайсыз ба? – деді көлік иесі. Бері бұрылғанда оның көзі Қанатқа ұзағырақ тоқтағандай көрінді.

– Күн бұзылайын деп тұр ау, – деді күнұзаққа үнсіз отырған ақ шашты адам.

– Тәңірі қолдап тез жетіп алсақ екен.

– Уайымдамаңыз, жауады да қояды ғой. Көрмей жүрген қар емес. Шопыр жігіттің даусы жайбарақат.

– Тас жолдың үсті ештеңе емес, соңыра жайын жолға түскенде бұзылып кетпесе болды ғой. Биыл қар көп. Мен де бір еріккен шал, үйде де сол жатыс қой, немерелеріме келіп кетейін деп... ол күшіктерді сағынасың... әке-шешелері жұмыстан босамайды, кемпір екеумізге тағы бермейді, өздерін бағып өсірсек те, балаларын бақтыруға сенбейді ау дейм. Қария кеңк-кеңк күлді.

– Немерелерге келдім деңіз. Шопыр жігіт жымиып қойды.

– Немере тәтті дейді ғой. Балабақшаға баратын шығар.

– Барады, екеуі де барады.

– Өзің үйленгенбісің? Қария жігіттің өзімен әңгімелескеніне қуанғандай оған бүкіл денесімен бұрылды.

– Ажырасқам.

– М-м... Болар тағы. Бұйырғаны...

Салон ішін қайтадан үнсіздік жайлады. Көлік алға жылжыған сайын жел тұрып, күшейіп, қапалақтап жауған қарды оңды-солды сабалай бастады, тіпті машинеңің айнасы анық көрінбеуге айналды.

– Боран тұрайын деді-ау. Қап... Қарияның даусынан өкініш білінді.

– Уайымдамаңыз дейм. Енді бірер сағаттан соң жайын жолға түсеміз, ары қарай жүз отыз шақырымдай емес пе?

– Мына тұрған жерге жетіп баратындай айттың-ау, балам. Қария күлген болды. Біраз отырғасын тамағын кенеді.

– Балам, сен қазір жайын жолға түспей-ақ қой, мына қардың борасы ұнамай тұр. Одан да асуды бетке алып, айналып кеткеніміз дұрыс.

– Ой, ата... ол деген алыс қой, жүз шақырымдық жолды ұзартып екі жүз шақырым жүреміз бе? Қанша бензин кетеді... Уайымдай бермеңіз, кешке дейін жетеміз. Бораннан қорықпаңыз, көрмей жүрген боран емес қой.

– Ал енді... мен айтарымды айттым. Сен алыссынып тұрсың ғой, бірақ, ол алыс та болса жақын жол. Мынауың...

Шопыр жігіт алдындағы жолдан көз алмаған күйі жауап қайтармады.

***

Көлік бір тұстан бұрылып, ұзақ жүріп келді де тоқтап қалды. Жол бойын саңылау қалдырмастан тұтас басып қалыпты. Әншейінде сыланған жеңіл көлік қасат қарды қақ жарып өте алмады. Көз тоқтамайтын аппақ далада тіршіліктің белгісі жоқ сияқты, біртүрлі жаның құлазитындай жым-жырт. Бұлар өзі адасып кеткеннен сау ма? деген күдіктен Қанаттың іші қылп еткендей болды. Ал ақ шашты кісі кәдімгідей мазасыздана бастады:

– Мына тұста бір ауыл болушы еді, қазір бар-жоғын... Осы тұс па еді, ойпырмай, тіпті қай жерде екенімізді айыра алмай қалғанымды көрмеймісің... Осы біз адасып кеткен жоқпыз ба? Сен үлкен жолдан түскенде оң жағында ағаштар болды ма?

– Орман арасымен келген жоқпыз ба, қай ағашты айт дейсіз?

– Ойпырмай енді... біз үлкен жолдан бұрылар тұста орман сирей бастайды, сосын біраз жүргесін ашық жер басталып, оншақты шақырымда өзі бөлек тұрған тоғай болатын еді, соны айтып отырмын...

– Білмейм, мән бергенім жоқ.

– Әй, сен шопыр емессің бе, көрмеймісің?

– Ой, ата, қойыңызшы, боран басталып кетті емес пе? Қар қалың, көліктің астын соғып алмайын деп тек алдыма қарап отырдым.

– Мана асуды айналып өтейік дедім. Қарияның уайым мен өкпе аралас даусы кәрлене шықты.

– Маған жігіттер асу туралы айтқан жоқ, осы жолмен барып-келіп жүргендерін айтты. Қайдан білейін...

– Бұдан бұрын қай жолмен жүріп едің?

– Жазда бір жүргем. Мен таксист емеспін. Шаруам болып келе жатқасын пассажир іздегем.

– Не дейді? Қап! Басынан айтпайсың ба, шырағым, жол білмейтін адамға мінбейтін едік қой, қайдан білейік, күнде жүріп жүрген такси деп... Қария ашуланып сөйлеймін деп сөзін аяқтап үлгермей жөтеліп кетті.

– Сіз айтқан ауыл бұл жерден алыс па, ақсақал? Қанат ақ шашты кісі жөтеліп болғанда ақырын сұрады.

– Негізі үлкен жолдан түсіп бұрылып, қырық шақырымдай жүргенде көрінуі керек еді. Ол да біраз жер. Бұрын совхоз болған ғой, қазір ел бар-жоғын білмеймін, бірақ, өткен жолы сол шамадан жайылған малды көріп едім.

– Онда соған қарай жаяу барамыз ба? Бекер үсіп қалармыз. Ауылдың аты қалай еді?

– Социализм.

Қанат езу тартты.

– Несіне күлдің, кезінде дүрілдеп тұрған совхоз болды. Кейін бәрі көшіп, ескі жұрт болып қалғасын аты да сол күйі ғой, тіпті Нұрлы ауыл деп қойсаң да сол баяғы ескі жұрт емес пе...

Салон іші салқындай бастады.

– Інім, пешті қоспадың ба?

– Пеш дұрыс жасамай келе жатыр.

Көліктің терезесін үрлеп еді, жылы демінен қырау басқан терезеде әуелі ноқат пайда болып, ол дөңгеленіп ұлғайып, қыраудан тазарып, аппақ дүниені анық көрсете бастады.

– Біз не күтіп отырмыз?

– Мүмкін, осы жолмен біреу-міреу жүрер деп...

– Әй, қайдам... Боранда кім шығар дейсің, біз сияқты есуастар болмаса...

– Олай демеңіз, кім ойлаған... кеше ауа райын қарағанымда қарды көрсеткен, бірақ, тап мынадай болады деп ойлағам жоқ.

– Шықпауым керек еді, сол немерелерді телефоннан көріп те отыруыма болатын еді ғой. Кемпір қыстың көзі қырауда қайда барасың деген, тыңдай салмай... Немерелерді көрейін деп баяғы... тәтті ғой, тәтті. Бірақ, немере етін жеп сүйегін береді деп, олар да бәрібір айналып келгенде өз әке-шешелеріне өліп барады.

Қария шын өкінді. Қанат үнсіз. Осылай отыра бергенде қар басып үсіп өлеміз бе, әлде қасқырға жем боламыз ба деген ой еңсесін баса түскен. Шопыр жігіт ұйықтап кеткендей. «Бұл жігіт мұны таныды ма екен? Ана жақтан босап шыққан болды. Егер ол мұны таныса онысын білдірер еді. Әлде ол емес пе? Сол ма, сол емес пе? Өзінен сұраса қайтеді? Бірақ, не деп сұрайды? Баяғыдағы өзінің желік буып істегенін қайта есіне салып, бекерден бекерге өшпенділік отын тұтата ма? Мүмкін ол емес шығар, адамға адам ұқсай береді емес пе?»

Үшеуі де салоннан шықты. Айналаны бағдарлап көрмекші. Қар әлі жауып тұр. Күміс ұшқынды санап тауыса алмаған жанары бірыңғай ақ шаңқан түстен жалыққандай болды. Жоқ, алға жүру мүмкін емес екен, не болса да үлкен жолдың үстімен айналып бару керек.

Бұрылып келген жолмен кері жүрді. Кеш түсті. Манағыдай емес, аяз көтеріле бастаған еді, ызғары темірден өтейін деді ме, бойы тоңазыды. Салон ішін томаға-тұйық үнсіздік жайлап, қария ғана күрсіне берді. Қанат телефонындағы баяғыда жазылған музыканы қосып еді, ондағы жас жігіт арманшыл әнін шырқай жөнелді.

– Анадағыны жапшы, айналайын! Адам өзі не істерін білмей отырса! Ән тыңдайтын не сәніміз келіп отыр? Ұрыса сөйлеген қария ашудан қалшылдап кеткендей, басы қалтаң-қалтаң етті.

Дәл осы мезетте аузын ашса төбелесе жөнелетіндей булығып отырған шопыр жігіт көлікті тоқтатып айқай салды.

– Айда, түсіндер! Анау-мынау деп миымды ашытып келесіндер. Кімге айтып тұрмын? Түсіндер! – деді өзінен-өзі аяқ астынан елірген күйі.

Өзінің көзі тесірейіп, жүзі әлем-тапырық болып кеткен. Қалжыңдап отыр ма дегендей қария мен Қанат екеуі бірдей оған таңғала қарап қалған.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӘҢГІМЕ

Өзі қосқан әуенге тербеліп, біртұтам ойсыз, титтей уайымсыз күйде, жаны рахат кешіп отыра бергісі келген Қанат музыканы өшірді.

– Бол, бол! Тез. Осы жерден «Социализмдеріңе» барыңдар. Тастап кетем.

– Балам... өй... - қария абдырап аузына жөндем сөз түспей қалды.

– Мен не айтып тұрмын сендерге!

– Інішек, сен қалжыңдап тұрмысың?

– Жоқ, қалжыңдап тұрғам жоқ.

– Шынымен бе?

– Шынымен.

– Шығып сөйлесейікші.

– Сөйлесейік! Жігіт көтеріліп алған. – Немене сөйлесуге қорқады деп тұрмысың? Қорықпаймын! Керек десең қазір сені осы маң далаға қалдырып кетем, көрейін мына аязда не істер екенсің! Неменеге қарайсың, танымадың ба? Жоқ, таныдың! Бірден танымасаң да артынан есіңе түстім. Ал мен сені бірден таныдым. Мені қалай қорлағаныңды сен ұмытсаң да, мен ұмытқам жоқ!

– Інім...

– Інің емеспін. Шопыр боқтап жіберді.

–Ай, балалар, бұларың не? – дей берген қарияға:

– Тыныш отырыңыз, онсыз да таң атқалы миды жеп қойдыңыз! – деп ақырып қалғанда қария жым болды.

– Қасындағы сығыркөз қайда, екеуің бірге шыққанда екеуіңнен де кегімді алар едім! - Жігіт Қанатқа қарап қарқылдай күліп жіберді. – Құдай сені өзі әкеліп қолыма түсіргенін көрмеймісің! Құдай шынымен әділ екен! Басқа жерде кездессек, мен саған жақындай алмас едім, өйткені сен заңның адамысың, ал мен заң адамының жеке басына қауіп төндірген болып қайтадан сотталып кетер едім. Ал енді... сен менің қолымдасың!

Ол Қанаттың жағасынан екі қолымен ұстаған күйі сілкілеп жіберді. Көзінде өшпенділік оты жанып тұрды. Бұлшық еті бұлт-бұлт етеді.

Қанат оның қолын қағып жіберді. Екеуі шартпа-шұрт салоннан шықты. Шопыр жігіттің қолы Қанаттың шықшытына сарт етті. Екеуі ұстаса кетті. Жігіт Қанаттың көзінен көзін алмаған күйі:

– Мен саған айттым, ол әйелдің өліміне қатысым жоқ дедім, тек әйелдің банкомат картасын тауып алғанымды айттым. Ал сен қасындағы сығыркөз екеуің мені қандай қылдыңдар? Басқа біреудің істеген қылмысын мойындатам деп не істемедіңдер?

Осы сөзді айтқан кезде шопыр жігіт еңіреп жіберді. Оның талай жылдан бері көкірегіне шемен боп қатқаннан күйінген, ашынғаннан, қорланғаннан шыққан даусынан Қанаттың өзінің арқасы шымырлап кеткен.

– Менен ағаттық кетті сол кезде... Кешір, – деді ол жігітке тіке қарап.

– «Кешір» дейді ғой. Автобуста аяғымды басып кеткендей болып мүләйімсіме, сендер ұрып-соғып, басыма целлофан кигізіп, ұшына мүшеқап ілген таяқты артыма тығып қорладыңдар емес пе?! Жауыздар! Мен сол кезде амалсыз мойындадым, сендер мойындаттыңдар! Ешуақытта, ешқашан ол үйде болып көрмесем де... Мен қазір осы далада... сол өз істегеніңді өзіңе істеймін, көр де тұр!

Ол Қанатқа атылып келіп, екпінімен қарға құлатты. Екеуінің күші шамалас еді. Ызаланған аш ит тәрізді бір-біріне бой бермей, бір-бірін жеңе алмай, аппақ қардың үстінде ұзақ алысты. Арасына түсіп айыратын да ешкім жоқ, қария болса сол күйі салоннан шықпады, бірі қырықтар шамасындағы, бірі елуге жақындаған екі жігіт ақыры бір-бірін жеңе алмай сілесі қатты. Әбден шаршап, көлікке келіп отырды. Шопыр жігіт манағыдай емес, арыны басылып жуасып қалғандай. Салон ішін үнсіздік жайлады. Бір кезде көлік «гүрр» етіп тұтанды да, жүріп кетті. Шопыр жігіт басын артқа сәл шалқайтып газды баса түседі. Барған сайын көлік ышқынып келеді. Ағаштар зу етіп артта қалып жатыр. Тұтаса өскен орман мылқау күйге енген. «Жылдамдықты азайт» деп айтқанның түк пайдасы жоғын біледі, ал қарияның жақ жүні үрпиген, түсі бозарыңқы, үнсіз. Мына жылдамдықпен асуды әп-сәтте айналып өтетін шығар. Қанат бағытын айыра алмай қалғандай отыра берді, егер өзі шыққан қалаға қайтып оралса соған дән риза болар еді. Шопыр жігіт болса танауы қусырылып, жолдан көз алмайды. Әркім өз ойымен. Шопыр жігіт еске салған баяғы оқиға Қанаттың бойына әлдебір салқындық таратып, қанын суытқандай іші-сырты тоңазып отырды.

Ол кезде Қанат тергеуші болатын. Қаланың ескі бөлігіндегі жеке үйлердің бірінде тұратын жас әйел кісі қолынан қаза болды. Істі тергеу Қанатқа жүктелді. Кез келген тергеушінің бастапқыда әрнәрсені ілгіш көріп, соған жабыса беретін әдеті, Қанат та әртүрлі нұсқаны ойлап көрді, біреуден күдіктенді, бірнеше адамнан жауап алды, бірақ, жіптің ұшын таба алмаған. Бірнеше күн өткенде қайтыс болған келіншектің картасы банкоматқа салынғаны белгілі болды. Кім болса да белгісіз біреу марқұмға тиесілі картаның ішінде ақша бар-жоғын тексермек болған. Демек... сол адам үйге кіріп, әйелді өлтіріп, картасын алған. Бірақ, күдікті деген жігіт ештеңені мойындамады, тек өзінің картаны көшеден тауып алғанын, ақшадан қысылып жүргесін банкоматқа салып көргенін ғана айта берді, бұлар ұрып-соққан сайын кірпішаш жігіт бір айтқанын қайталап, безеріп отырып алды. Оның өзгермеген осы жауабы бұлардың зығырданын қайнатты.

Рас, жігіт жауаптау кезінде адамның жарақаттан соң қай жерде құлағанын, оған өзінің пышақты қалай салғанын айта алмаған. Тіпті оның сілтеген қаруы да табылмады, жігіттің қылмыс болған үйге кіргенін де ешкім көрмеген болып шықты. Күдіктінің саусақ ізі де табылмады. Әйел қаза болды деген уақытта күдікті деп танылған жігіт ата-анасының қасында шай ішіп отырған, сонда жиырма минут ішінде бұған үлгере ме? Қылмыскер ол үйге ұрлыққа түскенде тек банкомат картасын алуды мақсат еткен бе? Мүмкін, қылмыскер мен қайтыс болған әйел таныс болған шығар? Бірақ, Қанат қасындағы серігі екеуі тергеу барысында ойға келетін қарапайым сұрақтарға онша бас ауыртпастан банкомат картасын тапқан жігітті кінәлі деп тапты. Ал прокурор фактілерге сүйенудің орнына тергеушіге сенді.

Рульде отырған шопыр жігіттің желкесіне қарап отырып Қанаттың басы зеңіп кеткендей болды. Егер Қанат таксист жігітке тап қазір, тап осы жерде сол әйелді өлтірген нағыз қылмыскердің табылғанын айтса ол қайтер екен, ашумен мұны өлтіре ме? Ия, тап қазір қақ алдындағы шопыр жігіт жалғызбасты әйелді өлтірген қылмыскер ретінде сотталып кетті де, ал, арада үш жыл өткенде шын қылмыскер табылған еді.

Қаза болған әйелдің сіңлісі марқұмның фотосуретін әлеуметтік желіге салып: «Қымбаттым, сол оқиғадан бері үш жыл өтсе де, сенің орның үңірейіп тұр. Сенің сұлу жүзіңді, жайдары мінезіңді сағындық. Жаның жәннатта болсын!» деп жазыпты. Жазбаны оқыған көп адам көңіл айтып, біреулер жас әйелдің обалына қалған қанішерді қарғап, біреулер қала халқын шошытқан осы сұмдық оқиғадан әлі ес жия алмай жүргенін, қылмыскердің әділ жазасын алғанына қуанышын білдіреді. Осы кезде профиліне сілеусіннің суретін қойған, аты-жөні Dgekson деген біреудің жазбасы жұрттың бәрінің назарын аударды.

«Сүйіктім, мен сені өлтірдім. Біздің әдемі романымыздың соңы осылай аяқталады деп те ойламаған едім. Сен маған бастапқыда ықыласты болғаныңмен, кейін көзге ілгің келмейтін сыңай байқаттың, өзің әлеуметтік желіде отырсаң да менің сөздеріме жауап бермедің, мүмкін, сен басқа біреулермен көңіл жарастырған шығарсың, ондай болса мен не істеуім керек еді? Егер сен менікі болмасаң, онда басқа ешкімге де тиесілі емессін. Жоспарым еш кедергісіз орындалды, сонда да сенің өлгеніне сенімсіз болдым, қайтадан тіріліп кетердей көрдім, тірілсе есін жиып мені ұстап берер деп ойлап, газды қосып кеттім. Сен мені кешір, сүйіктім, басқа амалым болмады. Мен сені бәрінен артық сүйдім, бірақ сен мені махаббатыңа бөлемедің» деп жазыпты Dgekson. Ауру адамның сандырағы секілді осы жазба әйелдің туыстарының назарын аударып, жазбаны дереу көшіріп алып дереу полицияға жіберген. Бұл еріккен біреу деп ойлауға да болар еді, бірақ, марқұм әйелдің туыстары дүрлігіп кетті. Пікір жазып отырған адамның бүкіл жасыру мүмкіндігін қолданғанына қарамастан, із кесушілер тез арада компьютердің IP адресін тауып алды. Жазбаның иесі қаза болған әйелдің үйіне таяу тұратын, есепте тұрған нашақор болып шықты. Ұзақ уақыт бойы героин қолданған нашақор сол жақ ми бөлігі істемей қалғаннан инсульт алғанмен, компьютер тіліне жетік екен. Ол әйелмен арнайы сайтта танысқанын жасырмады. Марқұм болған келіншектің бөтен еркекпен танысуға неге құштар болғаны түсініксіз. Бірақ ол өзіне сезімін білдіріп ылғи жаза беретін бұл жігітке сирек жауап берген. Бірақ жазба деректеріне қарағанда, олар өзара жолығып танысқанға ұқсайды. Ал өзі жас, әдемі келіншекке денсаулығы жоқ, жұмыссыз, мүгедек адамның қажет еместігі анық еді. Бірақ, нашақор оған маза бермейді. Тергеу кезінде нашақор: «Ол менің сезімімді аяқасты қылды, мен ашудан не істеп, не қойғанымды білмедім» деп жауап бергенімен, тергеу қорытындысы оның арнайы жоспар құрып, қасақана қылмысқа барғанын мойнына қойып берген еді.

Қанат терезеге бетін бұра берген, бүкіл денесі қатты солқ етті де, бірдеңе тарс етті. Тарсылдың қатты болғаны сондай, оның миы жаңғырып кеткендей болды. Басын қатты ұрып алған Қанат бір кезде есін жиып, көліктен шығып аяғын теңселе басты. Көлік ағашқа соғылған екен. Оң жағы түгелімен майысып ішіне қарай кіріп кетіпті. Қанат жандәрмен алдыңғы есікке жармасты, қапелімде оттығы да жағылмай, қолы дірілдеп әрең дегенде жақты. Шамның көмескі жарығында рульге жабысқан таксист жігіттің маңдайын қан жауып кеткенін көрді, бірақ тірі сияқты. Оң жақ орындықта шалқалаған қария қимылсыз, сұрша беті көгіс тартқан. Қанат жігітті көтеріп шығарды. Жаңа ғана әл бермей жатқан жігіт енді мұның қолында сүлесоқ жатыр. Қанат аппақ қарды сықырлатып алға қарай жүріп келеді. Мүлгіп кеткен тіршілікті қалай да оятып алғысы келгендей қарды кірш-кірш еткізіп басады. «Социализм» осы маңда болса ғой, не болса да соған бару керек, деп ойлады ішінен. Оған біресе құлағы тарс бітеліп қалғандай, тіпті өзінің аяқ дыбысын да естімеді, енді біресе әлдеқайдан қасқырдың ұлыған даусы келетін сияқты ма ау... Ішін тарта беретін не дыбыс, қасқыр ма, жел ме, ойпырмай, жел де осылай дүлей болады екен ау...

«Шіркін ай, аяз басылса екен, ажал-шіркін таксист жігіттің көзіне үңіліп үлгермей, алдынан бір ауыл кездессе екен, шіркін ай» деп армандап келеді. Социализм қайдасың? Мейлі ауыл болмай-ақ, жалғыз үй болса да... кездессе екен. Ентігіп қалды. Күші таусылайын дегені ме... Аяккиімі тоқылдап қата бастады. Суық сорған сайын тұла бойы қалтырап барады. Тістері де сақылдайын деді. Бойында есірік қайраты, қолында қара күші бар кезде осы жігітке көрсеткен зәбірі мен жасаған қиянатын есіне салған сол оқиғаның естелігі арқа-басын қарып бара жатқандай. Қараңғылық тұмшалай бастады. Қыстың күні де сол, бір қарасаң көкжиек көрінгендей болып, енді бір қарасаң сөніп үлгереді. Қолындағы жүгі қадам басқан сайын ауырлаған үстіне ауырлай бергесін жерге жатқызып еді, таксист жігіт көзін ашпай, ақ қардың үстіне адасып қалған күшіктей жербауырлай жатты. Қанат аяғын-аяғына соққылап ептеп жылынғандай болды да, аяз жаналқымына жармаса берсе де, әл-дәрмені құрып бара жатса, таксистті қайтадан көтерді. Әуп! «Әуп» деген даусы өзіне әрең естілді. Қанат алға жүре берді. Айдың жарығы көмескі болса да, көзі үйренді ме, қайда қараса да ақ қарға оранып алып, сүлесоқ жатқан даладан қарауытқан ештеңе көзіне түсер болмады. Айнала тұман. Қалың болғаны сонша, тап қазір шопыр жігітті көтеріп келе жатқан қолы да көрінбейтін шығар деп ойлады.

Саусақтары да қатайып, домбығайын деді. Қанат бар күшін аяғына салды. «Құдай, маған соңғы рет күш берші» деді ішінен жалынып. Шопыр жігітті одан әрі көтеруге шамасы келмей, енді арқаламақ болды, бірақ, бұған да шамасы жетпеді, енді үстіндегі бар киімін шешіп жігіттің үстіне жапты да, оны жан-дәрмен сүйрелеуге көшті. «Мына жігітті аман жеткізсем екен» деп ойлады. «Қалайда аман жеткізуім керек, бұл жігіт тірі қалуы тиіс. Ал мен... көп болса қарызға алған жанымды кері аманаттармын, бұдан артық емеспін».

Денесінің жан кеткен жері домбығып, не ысығаны, не тоңғаны белгісіз... ол өзінің не жерде жатқанын, не жүріп бара жатқанын айыра алар емес... Түс көрді, түсінде таксит жігітті арқасына салып алып маңдай түзеген жаққа жүріп барады екен...

Жадыра ШАМҰРАТОВА
madeniportal.kz сайтынан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО

ПРЕЗЕНТОВАЛИ ПУБЛИЧНУЮ КАДАСТРОВУЮ КАРТУ

На совещании представители МЦРиАП РК и НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан» разъяснили и презентовали Публичную кадастровую карту, а также новый порядок предоставления земельных участков.

В ходе мероприятия Асет Турысов напомнил, что 5 апреля 2023 года Глава государства подписал Закон «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты республики Казахстан по вопросам цифровизации государственных услуг в сфере земельных отношений», в рамках которого приняты поправки по оцифровке и формированию единой базы земельных ресурсов и недвижимости путем объединения базы земельных участков в Публичной кадастровой карте.

«Публичная кадастровая карта – это цифровая карта, которая содержит информацию из земельного, правового и градостроительного кадастров страны. Кроме этого содержатся другие сведения государственных органов и организаций. Сейчас очень много жалоб со стороны бизнесменов и обычных граждан на то, что, недвижимость оформлена на одном человеке, а земля - на другом, или, бывает, что земля принадлежит одному лицу, первый этаж недвижимости - другому, второй этаж – третьему лицу. У нас очень много судов по подобным проблемным участкам. Поэтому основная цель объединения баз - предупреждение таких ситуаций. Если человек захочет купить землю и за ней будет закреплена недвижимость, то покупка будет невозможна. Или, если наоборот, человек захочет купить дом, а земля зарегистрирована на другого гражданина, соответственно единая база данных не пропустит данную сделку. Это не говорит, о том, что гражданско-правовые сделки невозможно будет совершать. Но нужно понимать, что недвижимость привязана к земле, а земля - к недвижимости», – отметил вице-министр МЦРиАП Асет Турысов.

Добавим, что внедрение системы «Единый государственный кадастр недвижимости» (ЕГКН) позволит предоставлять земельные участки посредством онлайн торгов. Таким образом, будут устранены коррупционные риски, связанные с предоставлением земельных участков.

КАК ПЕРЕДАЕТ ПРЕСС-СЛУЖБА РЕГИОНАЛЬНОЙ ПАЛАТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ ГОРОДА АЛМАТЫ, ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМ АЛМАТЫ ПРЕЗЕНТОВАЛИ ПУБЛИЧНУЮ КАДАСТРОВУЮ КАРТУ. НА ПЛОЩАДКЕ ПАЛАТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ АЛМАТЫ ВИЦЕ-МИНИСТР ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ РК АСЕТ ТУРЫСОВ ВСТРЕТИЛСЯ С БИЗНЕС-СООБЩЕСТВОМ.

К слову, с этой целью проводится интеграция портала Электронного правительства, ЕГКН, Региональной геоинформационной системы (РГИС) и Электронной торговой площадки Минфина РК (ЭТП). Механизм позволит обеспечить цифровой контроль рассмотрения обращений и пресечь необоснованные отказы акиматов.

Отметим, что в ЕГКН реализованы следующие функции:

• оформление заявлений на оказание коммерческих услуг по земельно-кадастровым работам (ЗКР);

• оформление заявления на расчет стоимости объекта недвижимости для целей налогообложения для первичных и вторичных объектов недвижимости (для физических лиц);

• получение результатов и просмотр оказанных коммерческих услуг по ЗКР;

• автоматическое определение кадастровой (оценочной) стоимости земельного участка, находящегося в черте населенных пунктов (в том числе проектируемого) при наличии базовых ставок и установленных границ населенного пункта;

• онлайн-оплата за оказание коммерческих услуг по земельно-кадастровым работам с сохранением электронного чека;

• поиск информации, содержащейся в кадастровой карте по критериям отбора;

• скачивание файлов с результатом поиска информации для авторизованных пользователей информационной системы единого государственного кадастра недвижимости (ИС ЕГКН).

• Процедура оказания услуг осуществляется через информационный обмен между подсистемой ПКК и ЕГКН с использованием технологии веб-сервисов – общепризнанного подхода к эффективной интеграции разнородных программных комплексов.

«Сама система была запущена в прошлом году. Мы также реализовали сервис постановки на очередь на получение 10 соток. Сейчас любой человек может зайти в Публичную кадастровую карту и встать в очередь. Сначала мы интегрировали списки уже имеющихся очередников - более 1,2 млн записей. С прошлого года свыше 2,5 млн человек дополнительно встали электронно в очередь. В мае текущего года мы провели миграцию данных по регистру недвижимости. В июне-июле 2023 года мигрировали данные по земельным участкам. Их мигрировать было сложнее, потому что база была разрознена. В том числе были объединены 226 региональных баз, так как они были в разных структурах по старой системе 2000 годов. Записи и сведения по 6 млн участков были переведены в единую базу. Сейчас система как единый кадастр недвижимости работает в штатном режиме, то есть все услуги по линии недвижимости и земельного кадастра предоставляются в новой системе», – сообщил директор департамента ЕГКН Куат Сагадиев.

В заключение добавим, что информационный обмен между ПКК и ЕГКН осуществляется посредством следующих веб-сервисов:

- информационный веб-сервис по определению объектов недвижимости заявителя;

- запрос на получение сведений об оплате за оказание услуги;

- веб-сервис по приему заказа из ПКК в ЕГКН;

- получение доплаты за оказание услуги.

Доступ в личный кабинет осуществляется на портале idp.egov.kz.

«В Палату предпринимателей поступают много жалоб и обращении по линии земельных отношений. В многих случаев, когда потеряли справку или были зарегистрированы на бумажном носителе, а сейчас в базе данных не числятся. Теперь Публичная кадастровая карта упрощает множество процедур для бизнеса, как оформление заявлений на оказание коммерческих услуг по земельно-кадастровым работам, онлайн-оплата за оказание коммерческих услуг по земельно-кадастровым работам с сохранением электронного чека», – сказал управляющий директор Палаты предпринимателей города Алматы Нариман Ибрагимов.

Ш. ХАМИТОВ.

К СВЕДЕНИЮ ВОДИТЕЛЕЙ

ПЛАТНЫЕ ПАРКОВКИ ВНОВЬ ЗАРАБОТАЮТ В АЛМАТЫ

С 11 сентября заработает почасовая оплата платной тротуарной парковки в Медеуском районе Алматы. Стоимость одного часа – 100 тенге, передает корреспондент МИА «Казинформ».

По данным акимата города, парковки тротуарного типа были бесплатными с 15 июля 2023 по 11 сентября 2023 года, поскольку не было подключено программное обеспечение нового единого оператора платных парковок – «Алматы паркинг».

Всего в Медеуском районе по новым обновленным информационным табличкам начнут работать 12 парковочных зон, включающих 4828 тротуарных парковочных мест, из них 360 мест для людей с инвалидностью. Режим работы платной тротуарной парковки – ежедневно с 8:00 до 19:00.

В парковочной зоне № 6547 в районе Зеленого базара действует тариф стоимостью 150 тенге в час.

Оплату за парковочное место можно произвести следующими способами:

- поминутно через мобильное приложение «Парковки Алматы». Данное приложение можно скачать на телефон в Play Market и Apple Store;

- на сайте almaty-parking.kz;

- по QR-коду на информационных табличках через мобильное приложение Kaspi.kz.

Экс-оператор A-Parking прекратил обслуживание платных парковок с 15 июля этого года. Все полномочия по обслуживанию парковок переданы акимату Алматы, в частности? коммунальному государственному предприятию на праве хозяйственного ведения «Алматы паркинг» управления городской мобильности города. Акты на землю изготавливаются по каждому району отдельно, в связи с чем администрирование

платных коммунальных парковок происходит поэтапно.

На новых информационных табличках будут указаны оператор, номер зоны, время парковки и способы оплаты. Первым районом стал Медеуский, до конца года планируется подключить остальные районы города: Алмалинский – 9 октября, Бостандыкский – 23 октября, Турксибский и Жетысуский – 6 ноября, Ауэзовский, Алатауский, Наурызбайский районы – до 25 декабря 2023 года.

В июле этого года в Алматы начали менять таблички платных парковок, ранее принадлежавших компании «A-parking». Тогда сообщалось, что средства от их эксплуатации в городе будут поступать на счет единого оператора – коммунальное госпредприятие на праве хозяйственного ведения «Алматы паркинг».

В марте этого года экс-руководители платных парковок были осуждены на 5 и 6 лет в Алматы.

Полосу подготовил Ш. ХАМИТОВ

Бейсенбі - Четверг, 21 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00,17.00, 20.00, 02.55 «Ақпарат»
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жазықсыз жүрек»
12.00, 21.30 «Бақыттың кілті»
13.10 «Өмір көркем»
14.20 «Қызық екен»
15.15, 05.10 «Бірегей»
16.05 Т/х«Ауылдастар»
16.40 «Өзекті»
17.15, 04.30 «Алтын қақпа»
20.30 «Ұлы дала жорығы»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Т/х «Қызғалдақ мұңы»
23.30 «1001 түн»
03.30 «Сана»

ХАБАР

05.00, 16.00 Сериал «Остров ненужных людей»
07.00 «Оян»
10.00, 00.00 «В фокусе»
10.15 Мультхикая
12.00, 20.00 Т/х«Тағдырға сен»
14.00 «Айналайн»
15.00, 22.00 «Келінжан-5»
18.00 Новости
18.20 Итоги
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу «Біздің мақсат»
23.00 «Ұйқым келмейді»

АСТАНА

06.00 Т/х «Ене»
06.20 Т/х«Кішкентай келін»
07.20 М/с «Маша и медведь»
08.50,21.00 «Осман-2»
10.10 Т/х «Кекеш келін»
10.50, 18.10 Сериал «челочницы»
12.00, 00.20 Т/х «Қара ниет-3»
13.00, 01.20 Т/х «Ессіз махаббат»
15.00 «Ащы шындық» тележобасы
17.00 «Аңсаған сәби»
20.00 «Астана таймс»
22.55 «Лакшми» үнді т/х
02.50 Т/х «Қорғансыз ханшайым»

ЕВРАЗИЯ

06.00«Терра Нова»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.10 «Жить здорово»
11.00 «Давай поженимся»
12.00 Сериал «Дом с лилиями»
13.05, 01.00 «Угрюм-Река»
14.10, 03.00 Новости
14.20, 03.05 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 04.00 Басты жаңалықтар
19.00, 03.15 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Невский. Расплата за справедливость»
22.50 Х/ф «Бессмертные»
02.10 «Дом образцового содержания»

КТК

07.05, 19.30,04.30-05.00 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Жимаудың жетістігі»
08.10 Т/х «Жүрегімнің иесі»
09.20, 21.00 Вечерние новости
10.00, 01.50 «Было дело»
11.00, 23.45 «Отступники»
12.50, 21.40 «Цвет мести»
15.00 Т/х «Намыс»
18.20 Т/х «Қиын шақ»
20.00, 02.35 «Астарлы ақиқат»
03.20 Т/х «Алтын бақ»
04.10 Мерекелік концерт

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Тэ Чжоён» телехикаясы
12.00 «Бүгін»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Біздің көше»
13.30 «Шаңырақ»/тікелей эфир
14.30 «Архивтегі ақиқат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Кэ Бек» телехикаясы
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Кэ Бек» телехикаясы
17.00 Д/ф «Ғажайып мәдениет»
17.30 «Әсем әуен»
18.00 «Сегодня» /тікелей эфир
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Менің арманым»
19.30 «Ел қамы»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Тэ Чжоён» телехикаясы
23.00 Д/ф «Кең ауқымда»
23.30 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
06.30, 02.30, 04.30 Ватсап
06.40, 20.00 Информбюро
07.40 «BalaFunny»
08.00, 23.40 Т/х«Жапырақтар төгілгенде»
10.00 Т/х «Құнсыз келін»
11.00, 12.00 Мультсериал
13.00 Х/ф «Великолепная семерка»
16.00 Х/ф «Такси-3»
18.00 Х/ф «Такси-4»
21.00 Х/ф «Викинги против пришельцев»
01.30 «31 әзіл»
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 04.50 «Қуырдақ»
07.00, 01.30 Т/х «Тойхана»
07.30, 02.00 «Айна онлайн»
08.00 «Семейные узы»
09.00, 00.30Т/х «О, махаббат»
10.00, 17.10 Сериал «Доктор Надежда»
11.00, 18.20 «Верю не верю»
12.00, 19.30 Сериал «Шелест»
14.00, 21.40Т /х «Құзғын»
16.00, 23.30 Ток-шоу «Қыздар-ай»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.20 Т/х «Япырай»
03.50 «Жеңіп көр»

Жұма - Пятница, 22 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.25,10.00,13.00,17.00, 20.00,00.35 «Ақпарат»
07.00 «Tansholpan» тікелей эфир
10.10, 18.00 Т/х «Жазықсыз жүрек»
12.00, 21.30, Т/х «Бақыттың кілті»
13.10 «Өмір көркем» тікелей эфир
14.20 «Қызық екен...»
15.20,05.10 «Дала Дәмі»
15.45,01.05 «Гаухартас»
17.15,03.10 «Алтын қақпа» лингвистиялық шоу
20.35,03.50 «Ашық алан» тікелей эфир
22.30 «Қызғалдақ мұңы» т/х
23.30 «Көңіл толқыны»
00.00,04.40 «Парасат Майданы»
02.20 «Өмір көркем»
05.025 «Өзекті»

ХАБАР

05.00Т/х «Остров ненужных людей»
07.00 Тікелей эфир «ОЯН!»
10.00 «Менің өмірім»
10.30 «Гав и мяу» мультсериал
12.00,20.00 Т/х «Тағдырға сен»
14.00 «АйнаLine»
15.00, 22.00 Т/х «Келінжан-5»
16.00 Сериал «Небеса подождут»
18.00 Новости
18.20 Ток шоу. Итоги
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу. Біздің мақсат
23.00 Мегахит «Ангел мой»

АСТАНА

06.00 Т/х «Ене» үнді
06.20 Т/х «Кішкентай келін»
07.20 Мультфильм «Маша и медведь»
08.50, 21.00 Т/х «Осман-2»
10.10 «Кекеш келін»үнді т/х
10.50 Сериал «Челночницы»
12.00,00.00 Т/х «Қара ниет-3»
13.00,01.20 Т/х «Ессіз махаббат»
15.00 «Әзіл кеші»
16.00 «Эксперимент»
16.15 «Президент пәрмені»
16.30 «Ауыл-алтын бесік»
17.00 «Укрощение строптивого»х/ф
19.20 т/х «Қаһарман»
20.00 «Астана таймс»
22.25 «Лакшми» үнді телехикаясы
02.50 «Қорғансыз ханшайым»х/ф

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Терра нова» Т/х
07.00, 03.45 «П@утина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.10 «Жить здорово»
11.00 «Давай поженимся!»
12.00 Сериал «Дом с лилиями»
13.05 Сериал «Угрюм-река»
14.10, 02.15 «Новости»
14.20, 02.25 «Жаңалықтар»
14.30 «Қослайк»
18.30, 03.20 «Басты жаңалықтар»
19.00, 02.35 «Koremiz» бағдарламасы
20.00 «Главные новости»
20.30 «Парламент Online»
22.10 Сериал «Медвежья хватка»

КТК

07.05 Кешкі жаналықтар (Қайталау)
07.30 «Жимаудың жетістігі», Қытай т/х
08.10 «Сен менің теңім емессің» т/х
09.20 Вечерние новости (Повтор)
10.00 «Было дело»
11.00 «Отступники» детектив (Повтор)
12.50 «Цвет мести» Х/ф (Повтор)
15.00 «Намыс», өзбек т/х. С субтитрами на русском языке
18.20 «Қиын шақ» т/х
19.30 «Кешкі жаңалықтар»
20.00,02.35 «Дау дамайсыз»
Жаңа маусым
20.35,03.00 «КТК веб»
21.00 «Вечерние новости»
21.30 «Из замкнутого круга»мелодрама
02.00 «Было дело»
03.20 Т/х «Алтын бақ»
04.10 «Мерекелік концерт»
04.30,05.00 Кешкі жаңалықтар (Қайталау)

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Тэ Чжоён» телехикаясы
12.00 «Сегодня»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Менің арманым»
13.30 «Әсем әуен»
14.30 «Ел қамы»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Кэ Бек» телехикаясы
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Кэ Бек» телехикаясы
17.00 «Шашу»
17.50 «Жетісу жауһарлары»
18.00 «Иман нұры»
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Экономtime»
19.30 «Ел мен жер»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Тэ Чжоён» телехикаясы
23.00 Д/ф «Кең ауқымда»
23.30 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 02.00 «Әзіл студио»
06.30, 03.00, 04.30 Whats up?
06.40 Информбюро
07.40 «BalaFunny»
08.00, 23.20 Т/х «Жапырақтар төгілгенде»
10.00 «Құнсыз келін»т/х
11.00 М/с «Человек -паук»
12.00 М/с «Маша и медведь»
13.00 Х/ф «Викинги против пришельцев»
15.40 Х/ф «Такси-4»
17.40 Х/ф «Такси-5»
20.00 «Информбюро»
21.00 «Обитель зла: Последняя глава» Х/ф
01.00 «31 әзіл»
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Batlle
05.00 «Ризамын»

7 КАНАЛ

06.00, 05.10 «Қуырдақ»
07.00,01.30 т/х «Тойхана»
07.30, 02.00 «Айна online»
08.00 Сериал «Семейные узы»
09.00,00.30 Т/х «О, махаббат»
10.00, 17.10 Т/с «Доктор Надежда»
11.00, 18.20 Т/с «Верю не верю»
12.00,19.30 «Шелест» сериал
14.00,21.40 Т/х «Құзғын»
16.00 ток шоу «Қыздар-ай»
23.30 «Гүл, Гүл шоу»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.20 Т/х «Япырай»
03.50 «Жеңіп көр»

Сенбі - Суббота, 23 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.30, 20.00,02.10, «Ақпарат»
07.05,05.15 «Күй-керуен»
07.40 «Көніл толқыны»
08.25,04.50 «Шаңырақ»
08.20 «Сүйікімді София» м/х
09.00,03.45 «ТЕЛЕДӘРІГЕР»тікелей эфир
10.10, 18.00 Т/х «Жазықсыз жүрек»
12.10,20.30 «Қазақстан дауысы»
14.10 «Құс қанат ғұмыр» М.Беспаевтың концерті
16.25 М/ф «Ғажайып саяхат»
17.40,02.40 «Дала дәмі»
20.20,02.30 «АҚОРДА»
22.30 Т/х «Қызғалдақ мұңы»
00.00 т/х «Бақыттың кілті»
03.00 «Зинһар»

ХАБАР

05.00 «Кім мықты»
07.00 «Қарақатпен шай»
08.00 Концерт «Махаббат қаласы»
10.00 Мегахит «Ангел мой»
12.00 м/ф «Заячья школа»
13.20 М/с «Гав и Мяу»
14.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
14.30 «Маңдай тер»
16.00 «Келінжан -5» т/х
17.45 «Асыл домбра»
19.00 «Cover show»
21.00 «7 күн»ақпарат арнасы
21.40 Х/ф «ШЕФ»
23.40 «Спорт әлемі»
00.10 «Әке бақыты»

АСТАНА

06.00 Т/х «Ене»
06.20 Т/х «Кішкентай келін»
07.20 М/ф «Маша и медведь»
09.00,21.00 «Осман-2» Т/х
10.00 Х/ф «Укрощение строптивого»
13.00 «Шаншар»
16.00 Т/с «Цыганское счастье»
20.00 «Sapar times»апталық сараптамалық
22.25 «Лакшми» т/х
23.35 Х/ф «Бизнесмены»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той БАЗАР»
08.00,03.45 «П@утина»
09.00 «Повар на колесах»
10.05 т/х «Когда прошлое впереди»
14.30 «Qoslike»жаңа маусым
17.15 «Dastarhan»
18.30 «Айна» тікелей эфир
19.00 Х/ф «Доктор»
21.40 Т/с «Наследница поневоле»
01.45 «Семнадцать мгновений весны»х/ф
02.45 «И никого не стало»т/х

КТК

07.05 «Жимаудың жетістігі», Қытай т/х
07.50, 02.20 «КТК - Қабатов»
09.00 «КТК веб» (Қайталау)
09.30 «Вечерние новости» (Қайталау)
10.10, 01.15 «Без ограничений»
10.40 «Из замкнутого круга»мелодрама
15.00 «Ауылым-алтын бесігім»д/ф
16.00 «Аталар сөзі» Т/х
17.30 «Шымкент-шоу»
21.00 «Восьмой участок» мелодрама
01.40 «Было дело» (повтор)
03.20-05.00 «Шымкент-шоу» қайталау

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Тэ Чжоён» телехикаясы
12.00 «Иман нұры»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Экономtime»
13.30 «Шашу»
14.15 «Жетісу жауһарлары»
14.30 «Ел мен жер»
15.00 «Шаңырақ» (сейсенбіні қайталау)
15.50 «Әсем әуен»
17.00 «Шашу»
17.50 «Жетісу жауһарлары»
18.00 «Жас тілші»
18.30 «Өмірлік бағдар»
19.00 «Ұлт ұяты»
19.45 «Әсем әуен»
20.00 «Олжа»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 «Тағдырым, саған ризамын» концерті

31 КАНАЛ

06.00, 04.30, Әзіл студио
07.00,02.50, 05.20 Тамаша лайф
07.30 Күліп ал
08.00 BalaFunny
08.30,12.20 М/с «Маша и медведь»
09.30 Готовим с Адель
10.00 «Алдараспан»
11.40 «Арман қала»т/х
12.20 Х/ф «Академия монстров»
14.20 Х/ф «Келин особого назначения»
16.30 Х/ф «Тачки»
19.10 «Пираты карибского моря. На краю света»х/ф
22.50 Х/ф «Охотники за привидениями»
01.10 кино «Фархад пен шырын»
03.30 «1001 әзіл»
03.40 «Whats up?»
05.00 « Бала батл»

7 КАНАЛ

06.00, 04.50 «Қуырдақ»
06.40, 01.10 концерт «Өмірімнің көктемі»
09.10 «Измайловский парк»
11.40 Т/с «Жених из хорошей семьи»
16.00 «Жұлдызды шаңырақта»
16.40,00.40 Айна Онлайн
17.00 «Ауыл DONE»
18.10,00.10 «Жұлдыз Лайф»
18.40 «Гүл, Гүл шоу»
19.40 Т/с «Прости»
03.10 «Жеңіп көр»
04.40 Т/х «Япырай»

Жексенбі - Воскресенье, 24 қыркүйек

ҚАЗАҚСТАН

06.05, «Жәдігер»
06.30 «Ақпарат»
06.50 «АқОрда»
07.00 «Дәуір даналары» д/ф
07.50, 04.00 «Ауылдастар»
08.35,03.20 «Ақсауыт»
09.00,02.20,03.40 «Табыс кілті»
09.20 «Сүйікімді София» м/х
10.00, 18.00 Т/х «Жазықсыз жүрек»
12.00 «Қазақстан дауысы»
14.00 М/ф «Ғажайып саяхат»
15.15Еңбек адамы телемарафон
20.00,01.30 «АРТА» тікелей эфир
20.50 «Дара» білім бәйгесі
22.00 «Көңіл толқыны»
22.30 Т/х «Қызғалдақ мұңы»
00.30 Т/х «Бақыттың кілті»
02.45 «Әйел әлемі»
04.35 «Күміс көмей»

ХАБАР

05.00 «Кім мықты?»
07.00 «Қарақатпен шай»
08.00 Д/ф «Әуезовтың құстары»
08.30 «Культурный контекст»
09.00 «Оянған өлке»
10.00 Х/ф «ШЕФ»
12.00 М/с «Король сафари Кумба»
13.20 Мультсериал «Гав и мяу»
14.00 «Cover show»
16.00 Т/х «Келінжан-5»
18.15 «Алғашқы»
19.30 «Қызық таймс»
21.00 «7 күн» информационно-аналит.программа
21.40 «Отдел журналистских расследований»
22.15 Мегахит «Кое-что на день рождения»
00.15 «Хабар спорт-»

АСТАНА

06.00 Т/х «Ене»
06.20 Т/х «Кішкентай келін»
07.20 М/ф «Маша и медведь»
09.00, 21.00 «Осман -2» т/х
10.30 Х/ф «Бизнесмены»
12.45 «Алдараспан»
15.50 «Әзіл кеші»
17.15 Т/с «Цыганское счастье»
21.55 «Лакшми» т/х
23.35 Х/ф «AFA»

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.00 «Той БАЗАР»
07.30, 02.00 «П@утина»
08.25 «Воскресные беседы»
08.40 «Поехали»
09.25 «Қаймақ»
10.00 «Когда прошлое впереди»сериал
14.35 Сериал «Тростинка на ветру»
18.40 «Әгугай»
20.00 «АНАЛИТИКА»
20.45 Т/с «Наследница по неволе»
00.40 Х/ф «Семнадцать мгновений весны»

КТК

07.05 «Ән мен әнші»
08.00 «Махабат әлемі»
09.20 «Парад юмора» шоу
10.20 «Восьмой участок» мелодрама (Повтор)
15.00 «Ауылым –Алтын бесігім»д/ф
16.00 Т/х «Аталар сөзі»
18.10 «Махаббат әлемі» ән шашу
21.00 «Портрет недели»
22.00 «Сыграй моего мужа» мелодрама
00.20 «Хотя бы в кино» казахское кино
02.30 «Было дело» повтор
03.10-05.00 «Махаббат әлемі» ән шашу (Қайталау)

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
09.00 Апта /қаз/
10.00 Апта /рус/
11.00 М/ф «Татонка»
12.00 «Жас тілші»
12.30 «Өмірлік бағдар»
13.00 «Ұлт ұяты»
13.30 «Шашу»
14.15 «Жетісу жауһарлары»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 «Шаңырақ»
15.50 «Әсем әуен»
17.00 Д/ф «Өркениет ғажайыптары»
17.30 «Әсем әуен»
18.30 «Бағыт»
19.00 «Өзекжарды»
19.30 «Арнайы репортаж»
20.00 «Сапарлайық»
20.30 Интеллектуалдық хабар
21.30 «Ел іші - өнер кеніші»
22.00 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 05.00 Әзіл студио
07.00 Тамаша live
08.00 «BalaFunny»
08.30 «Күліп Алл»
09.00 «Телебинго» прямой эфир
09.25 Готовим с Адель
10.00 Х/ф«Академия монстров»
12.00 кино «Тачки»
14.40 Джони Депп в прик. фэнтези «Пираты карибского моря: На краю света»
18.20 Х/ф «Охотники за приведениями»
21.00 Х/ф «Призрачный гонщик»
23.20 Х/ф «Обитель зла: Последняя глава»
01.20 «Bizdin show»
03.00 Кино «Махаббат па, мансап па?»
04.40 «Whats up?»
05.20 1001 әзіл
05.30 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
06.40,02.00 «Ән салшы, Роза» концерт
08.30,01.00 «ЖұлдызЛайф»
09.00 «Юмор! Юмор! Юмор!!!»
11.20 Т/с «Прости»
16.00 Т/с «Қызықты weekend»
17.00 «Ауыл DONE»
18.00,01.00 «Battle сөз»
18.30 Сериал «Ни слово о любви»
22.40 Х/ф «Основатель»
04.00 «Жеңіп көр»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АУДАН ТЫНЫСЫ

ЖАҢА МЕКТЕП АШЫЛДЫ

САРҚАН АУДАНЫ ТОПОЛЕВКА АУЫЛЫНДА ЖАҢА МЕКТЕП ЕСІГІН АЙҚАРА АШТЫ. БҰЛ ТУРАЛЫ ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫ ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ МӘЛІМ ЕТТІ.

Жиырма бес орындық шағын орталығы бар 80 орындық мектеп бейімделген мектептің орнына салынған. Ескірген ғимараттың асханасы болмаған еді, спорт залы қажетті талаптарға сай келмейтін. Жаңа мектеп салудың арқасында бұл мәселелер шешілді. Білім ошағында химия, физика, информатика, IT-кабинет, барлығы 18 оқу кабинеті, сондай-ақ 30 орындық асхана, үлкен спорт залы бар. Кедергісіз орта қалыптастыру үшін ғимараттың кіреберісінде көтергіш қойылған, ғимарат ішінде лифт орнатылған.

Ауыл тұрғындарын, мектеп ұжымы мен оқушыларды қуанышты жаңалықпен құттықтаған аудан әкімі Ғ.Маманбаев биыл ауданда екі жаңа мектеп салынғанын атап өтті.

«Тополевка ауылындағы Теректі мектебі ашылып отыр, ал келесі аптада Бірлік ауылында мектеп ашылады. Сондай-ақ бюджеттен 7 мектепті жөндеуге 236 млн. теңге бөлінді, қазіргі кезде барлық құрылыс жұмыстары аяқталды. Биыл ауданның 2650-ден астам бастауыш сынып оқушысы тегін ыстық тамақпен қамтылды. Қарғалы ауылындағы М.Тынышбаев атындағы мектеп оқушыларын тасымалдау үшін жаңа автобус бөлінді, тағы бір автобус Бақалыдағы К.Қазыбаев атындағы мектеп оқушыларына арнап берілді. Тополевкада жақын арада 300 орындық республикалық балалар лагері салынады, онда 70-тен астам жаңа жұмыс орны ашылады. Құрылысына қажетті жер учаскесі бөлінді» – деген Ғ. Маманбаев аудан меценаты Әбдірахымовтар отбасы жаңа мектепке сыйлық ретінде жалпы сомасы 1,5 млн. теңге болатын музыкалық жабдықтар сатып алғанын атап өтті.

Айта кетейік, құрылыс-монтаж жұмыстарын «Құрылыс-ТБС" ЖШС компаниясы жүзеге асырды. Құрылыс жұмыстары 2021 жылдың желтоқсан айында басталған болатын. Жобаның жалпы құны шамамен 1,4 млрд. теңге. Әзірге жаңа мектепте 62 бала оқиды, 15 бала мектепке дейінгі шағын орталыққа барады.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

ҚАЗЫНА

ИГІ ІСТІҢ БАСЫ – ТІЛ

Тіл – қарым-қатынас құралы ғана емес, ұлтты ұлықтайтын, қадір-қасиетін танытатын ұлттық сананың қайнар көзі. Сондықтан, әрбір ұлт ең әуелі ана тілінің тағдырына алаңдайды.

Жалпы игі істің басы тіл екені де бесенеден белгілі. Қазақ тілі – «еліміздің мемлекеттік тілі» екендігі Конституцияда заңдастырылған. Осының өзі Мемлекеттік тілімізді мейлінше кемелдендіруге, тіліміздің мәртебесін ту етіп көтеруге қосылып отырған өлшеусіз үлес екені даусыз.

Қазіргі таңда жас ұрпаққа көп тілді білуге ұмытылу мақсаты қойылып келеді. Мұны қазіргі өскелең заманның талабы қажет етіп отыр. Өйткені, еліміздің болашағы сеніп тапсырылатын жастарымыз білікті де білімді болатын болса, мемлекетіміздің қарышты қадаммен дамып, әлемдегі өркениетті елдердің қатарынан ойып орын алары даусыз. Әйткенмен, көптілділік жағдайында да оның негізгі тұғыры қазақ тілі болуға тиісті екені баршаға аян. Бұл туралы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Алматы облысына сапары барысында: «Әлем халықтарының жақсы қасиеттерін бойға сіңіріп, озық үрдістерін үйрену үшін тіл білу қажет. Бабаларымыз «Жеті жұрттың тілін біл, жеті түрлі ілім біл» деп айтқан. Шын мәнінде, жастар неше тіл білсе, алдынан сонша елдің есігі айқара ашылады. Бұл туған еліннің мүддесіне қызмет ету үшін қажет. Дегенмен, ең алдымен, жастарымыз ана тілін – қазақ тілін білуі керек, деп атап көрсеткен еді. Демек, мемлекеттік тілдің мәртебесін арттыру жолында әрқайсымыз өзіндік үлес қосуымыз керек. Бұл әркімнің асыл парызы болуы тиіс.

Орайы келгенде, мына бір ойымызды ортаға сала кетсек артық болмас. Мемлекеттік тіліміздің мәртебесін өсіріп, мерейін тасыту жолында егемен елімізде іргелі істер істеліп жатыр. Бодандық заманда жойылып кетудің аз-ақ алдында қалған ана тіліміздің абыройын асқақтатып, беделін биіктету тәуелсіз мемлекет болғалы бері қызу қолға алынды. Енді ғаламтордың барлық мүмкіндіктерін пайдалана отырып қазақ тілін үйрететін сайттарды көптеп ашып, жоғарыдағы мүмкіндікті іске асырсақ, яғни, ғаламторда қазақ тілін үйретуге қызықтыратын сайттар көбейсе, әлемнің түкпір түкпіріндегі қазақ тілін үйренгісі келген адамдар өздігінен үйрене берері даусыз. Осылайша тіліміздің қолдану аясын кеңейту жолында ортақ іске өзіндік үлес қосылар еді.

Асқар БАИМБЕТ,
Талдықорған қалалық сотының бас маманы-сот отырысының хатшысы.

МАМАН МІНБЕРІ

БІЛІМ НЕГІЗІ БАСТАУЫШТА ҚАЛАНАДЫ

Ұрпақ болашағын ойлайтын әрбір мұғалім өз шәкіртінің білімді, сауатты болып өсуін қалайды. Ал білімге, өнерге, ғылымға апарар жол бастауыш сыныптан басталады.

Бастауыш сыныптың негізгі міндеті – жеке тұлғаны дамытып, оның алғашқы қалыптасуын қамтамасыз ету, білімге деген сенімін нығайту, іскерлігі мен дүниетанымын қалыптастыру, оқуға деген қызығушылығын оятып, ынтасын арттыру болып табылады. «Білім негізі – бастауышта» демекші, білім берудің алғашқы атасы – бастауыш білім. Баланы бастауыш сыныптан бастап шығармашылық ойлауға, өз бетінше шешім қабылдай алуға, практикалық әрекеттерге дайын болуға, оларды шығармашылық бағытта жан-жақты дамыту – мұғалімдердің міндеті.

Бастауышта берілетін білімге ерекше көңіл бөлінеді. Яғни ғылыми білімдердің негізі осы бастауыштан басталады. Баланың оқу әрекетінің танымдық белсенділігі де осында қалыптасып, олар білімдерін өз беттерімен толықтыра алатындай деңгейге көтеріледі. Тәжірибе көрсетіп отырғандай, мектепте білім беруді жетілдірудің нақты жолдары мен тәсілдері қазіргі кезде сан алуан әдіспен іске асырылуда. Әр мұғалім: ««Менің бүгінгі сабағымнан оқушым не үйренді?», « Мен өз білімімді толықтыру үшін не істедім?» деген сұрақтар төңірегінде істеген ісіне есеп беріп отыру керек. Әрбір сабақ мұғалімнен үлкен қажырлы еңбекті, ізденісті, шеберлікті, шығармашылықты қажет етеді.

Айжан ӘБДІҚАДЫРОВА,
Жанама қазақ орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі.
АЛАКӨЛ АУДАНЫ

ЭКОЛОГИЯ

ОРМАН ӨРТТЕРІНІҢ НЕГІЗГІ ҮШ ТИПІ БАР: ЖОҒАРҒЫ, ТӨМЕНГІ ЖЕРАСТЫ. ЖОҒАРҒЫ ӨРТ АҒАШТАРДЫ ШЫҢЫНА ДЕЙІН ӨРТЕЙДІ. БҰЛ ЕҢ ҚАРҚЫНДЫ ЖӘНЕ ҚАУІПТІ ӨРТТЕР.

ОРМАН ӨРТТЕРІНЕН САҚ БОЛАЙЫҚ

Жердегі өрттер ағаштардың, бұталардың және жер жамылғысының төменгі деңгейлерін күйдіреді. Бұл ең жеңіл түрі және орманға аз зиян келтіреді.

Жер астындағы өрттер гумустың, шымтезектің және сол сияқты өлі өсімдіктердің терең жинақталуы мен өртеніп, құрғап кетеді. Бұл өрттер өте баяу таралады, бірақ оларды сөндіру қиынға соғады. Кейде, әсіресе ұзаққа созылған құрғақшылық кезінде олар бүкіл қыста жер астында тұтана алады,содан кейін көктемде жер бетіне қайтадан пайда болады.

Пайда болу себептері: Орман өрттері табиғи және жасанды жолмен туындайды. Табиғи себептерге негізінен найзағай, жанартаудың атқылауы және өздігінен жану жатады. Олардың әрқайсысы ағаштардың от көзі. Техногендік себептермен орман өрті алау , темекі электр ұшқыны немесе кез келген басқа тұтану көзі адамның немқұрайлылық ниеті салдарынан ормандағы кез келген жанғыш материалмен жанасқанда пайда болуы мүмкін.

Жасыл желек орман-тоғайларды келешек ұрпаққа сақтап жеткізу мен оны қорғау әрбір азаматтың міндеті болып саналады. Осындай қиын жағдайға жеткізбес үшін сақтық шараларын сақтап жүрген абзал.

Кәрімсейіт ТОЛЫМБЕКОВ,
«Қапал орман шаруашылығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің 10-шы айналымның орман күтушісі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АЛАШ ҚАЙРАТКЕРІ

ТАРИХИ ТҰЛҒА – БАЗАРБАЙ МӘМЕТОВ

БАЗАРБАЙ МӘМЕТОВ ТУРАЛЫ ТАҚЫРЫПТЫ БҰРЫН ДА КӨТЕРІП ЖҮРГЕНДІКТЕН ЕСІМІ ҚАЙТА ЖАҢҒЫРТУҒА ЛАЙЫҚ ТАРИХИ ТҰЛҒА ТУРАЛЫ ОҚЫРМАНДАР ЖАДЫН ЖАҢҒЫРТУДЫ ОРЫНДЫ КӨРДІМ. АЛАШ ҚАЙРАТКЕРІНІҢ ЛЕПСІ АУЫЛЫНДА ҚАЙТА ЖАҢҒЫРҒАН ЗИРАТЫ БАР.

Ел-жұрты үшін атқарған ауқымды қызметі туралы деректер бар. Ендігі міндет-жазықсыз жазаланған Мәметов Базарбайдың рухы мен еңбегі қастерленіп, есімін ескеру, көшелерге, мектептерге атын беру болып табылады.

Қазақтың сан ғасырлық тарихының ең жарқын беттерін жазған Алаш қозғалысына белсене араласқан заңгер Мәметов Базарбайдың Лепсі өңірінде туып, Лепсі елді мекенінде қайтыс болғаны туралы дерек бізге тәуелсіздіктен кейін ғана белгілі болды. Өмірінің соңына дейін құдаланып, талай жердің дәмін татып, туған өңірінде де барқадар таппай, 1946 жылы 58 жасында Лепсі стансасында қайтыс болған қайраткердің сүйегі жатқан жері анықталып, басына кесене тұрғызылды. Қызы Сәуленің ұйытқы болуымен туған жерінде ас беріліп, халық перзентінің аты жария етілді.

2008 жылы Астана қаласындағы «Руханият» орталығынан шығарылған «Алаш» қозғалысы кітабында туған елінің тәуелсіздігі жолында күрескен жерлесіміз туралы төмендегідей дерек бар:

«Алаш қозғалысының қайраткері, Алашорда үкіметінің мүшесі, Жетісудағы алғашқы қазақ заңгерлерінің бірі Мәметов Базарбай 1888 жылы Жетісу облысы Лепсі уезі Балқаш-Лепсі болысында туған.

1911 жылы Верный ер балалар гимназиясын бітіріп, Қазан университетіне түседі. 1917 жылы Қазан университетінің заң факультетін өте жақсы нәтижемен бітіріп шығады. Қазанда оқып жүрген кезінде өзімен пікірлес қазақ жігіттерімен бірге патша жарлығымен тыл жұмысына алынған қазақ жігіттеріне бас-көз болу, олардың отбасыларына қамқорлық жасау жөнінде «Қазақ» газетінде (№201, 1916 жыл 15 қыркүйек) Алаш жұртына ашық хат жазады. Бұл хатты сол кезде Минскідегі «земский союздың» бас комитетінде қызметте жүрген Ә.Бөкейхан да қолдайды. Б.Мәметов 1917 жылы ақпан төңкерісінен кейін Қазаннан елге оралысымен, Алаш қозғалысына белсене араласады. 1917 жылы 21-26 шілде аралығында Орынбор қаласында өткен бірінші жалпықазақ съезіне Жетісу өкілдері қатарында қатысады. Съезд Б.Мәметовті Бүкілресейлік құрылтай жиналысына депутаттыққа Жетісу облысының кандидаты ретінде ұсынады, әрі Бүкілресейлік мұсылмандар кеңесіне (Шура-и-исламға) өкіл етіп сайлайды. 1917 жылы 5-13 желтоқсанда Орынборда өткен екінші жалпықазақ съезінде кеңеске мүше болған сегіз адамның бірі - осы Б.Мәметов. Екінші жалпықазақ съезінің шешімімен 1918 жылы 25 маусымда Алашорда үкіметінің төрағасы Ә.Бөкейхан халық милициясын құру туралы қаулыға қол қояды. Сол қаулыны жүзеге асыру мақсатымен Семей қаласында капитан Х.Тоқтамышев басқарған бірінші Алаш полкін ұйымдастыруға Алаш басшылары Х.Ғаббасов, М.Тынышбаев, А.Тұрлыбаевтармен бірге Б.Мәметов те қатысты. Ол өзінің іскерлігімен, әділдігімен көзге түседі. 1918 жылы 10-31 тамызда Лепсіде өткен Жетісу облыстық екінші қазақ съезінде Жергілікті кеңес мүшелігіне сайланады. Б.Мәметов қай кезде де елі ұшін игі істер тындырып, халыққа жанашырлық танытып отырған екен. Азамат соғысы жылдарында С.Аманжоловпен бірге Жетісу қазақтарына көмек қорын құрды. Бұл да дер кезінде жасалған қадам еді. Алашорда үкіметінің мүшесі Лепсі көмек комитетінің төрағасы қызметін атқарып жүрген абзал азаматты «Большевиктермен байланысы бар» деген айыппен Колчак үкіметі қуғындап, тұтқынға алады. Тұтқыннан қалай құтылғаны туралы дерек жоқ. Алашорда басшылары ара түсіп босатып алса керек.

Алашорда таратылып, Жетісуда кеңес үкіметі орнаған соң, қандай қызмет атқарғаны белгісіз. 1928 жылы тұтқындалып, отбасымен тұрмеге қамалады. 1931 жылы Саратовқа жер аударылады. Қарақалпақстанда да қызмет атқарады. Кейін елге оралып, Жамбыл, Талдықорған қалаларында әр түрлі қызметтер атқарған екен. 1946 жылы қайтыс болған».

Базарбай Мәметовтың Жетісудағы кеңес үкіметі жылдарындағы қызметі туралы да кейінгі жылдары жазыла бастады. 1920 жылы Лепсі уезі Романовск (қазіргі Көктерек) болысының халық соты болып тағайындалады. Сол жылдың қазан айында аудандық соттың қаулысы бойынша Лепсі қаласының 1-учаскесіне халық тергеушісі болып ауысады. Осы айдың аяғында Лепсі уездік ревкомының қаулысы бойынша Лепсі уездік чекасына аға тергеушілікке жіберіледі. 1921 жылдың сәуір айында чека тергеушісі болып істеп жүрген кезінде тұтқынға алынады. Губерниялық чека, губерниялық атқару комитеті және губерниялық комитеттің экспедициялық үштігі оны 12 тәуліктен соң босатады. Осы жылдың мамыр айында Семиреченск өлкесінің уездік съезіне, одан осы өлкенің облыстық съезіне делегат болып сайланып, Алматыға аттанады. Онда 1922 жылдың шілдесіне дейін болады. Бастапқы кезде Семиреченск облыстық комитетінде, кейін облыстық Совнарсудта төраға орынбасары, одан Совнарсудттың Қырғыз бөлімін басқарады. 1922 жылдың шілдесінде облнарсудтың нұсқауымен Лепсі және Талдықорған уездеріне инструктор ретінде іссапарға шығып, осы уездердегі тергеу-сот қарарлары мен қордаланған істерді шешуге кеңес беретін қосымша сот міндетін де атқарады. Қыркүйек айында Совнарсуд пен облпрокурордан оның Лепсі уезі прокурорының көмекшісі болып тағайындалғаны жөнінде қатынас қағазы келеді. 1925 жылдың ақпанына дейін сол қызметте болады. Осы жылдың сәуір айында Алматыға губерниялық соттың кассация бөліміне прокурор көмекшісі қызметіне шақырылады. Бірақ қаражаттың тапшылығынан және денсаулығының болмауына байланысты ол Алматыға жете алмайды. Сонымен 1925 жылдың 6-қарашасында қызметтен босатылады.

Одан соң шаруашылықпен айналысып, қызметке, саясатқа араласпаған оның кейінгі тағдыры шақырылған орынға келмей, кеңес үкіметіне дұшпандық пиғылда болды деген желеумен сотталу-айдалумен өткен. Кеңес одағы Жоғарғы кеңесінің 1989 жылғы 16 қаңтардағы жарлығының 1–бабына сәйкес «30-40 жылдармен 50-жылдардың басында қуғын-сүргінге ұшырағандар мен құрбандарына байланысты әділдік орнатуға толықтыру іс-шаралары негізге алынып, 1989 жылы 6 сәуірде Мәметов Базарбай ақталды.

«Жақсының аты өлмейді, ғалымның хаты өлмейді». Тартысты тағдырды өміріне серік етіп, соңғы демі үзілгенше елім халқым деп өткен, шындықтың шырғалаңында жүріп, басына қандай қуғын-сүргін туса да ел-жұртынан бір сәт те ажырамаған алаш ұлын ардақтау - бүгінгі буынның парызы.

Жомарт ИГІМАН
САРҚАН АУДАНЫ

ІГІ ІС

МЕМОРИАЛДЫҚ ТАҚТА ҚОЙЫЛДЫ

Жетісу өңіріне ғана емес, бүкіл Қазақстан халқына белгілі өнер майталманы, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген әртісі, талантты әнші, композитор, ұлағатты ұстаз Ғалым Сүлейменов тұрған үйге мемориалдық тақта қойылды.

Бұл күні Талдықорған қаласының Балқаш көшесіндегі №7 үйдің айналасына өнер майталманының туыстары мен достары, зиялы қауым өкілдері көптеп жиналды. Жан толқытар шараны қалалық ардагерлер кеңесі төрағасының орынбасары Мұратбек Қожабеков ашып, Ғалым Көпесбайұлының өнердегі орыны мен өнегелі өмірбаянына қысқаша тоқталды. Мазмұнды әңгімені облыстық ардагерлер кеңесінің төрағасы Ермек Келемсейіт ағамыз жалғастырып, қос қария өнерпаз тұрған үйге қойылған мемориалдық тақтаны салтанатты түрде ашты.

Еске алу кешінде Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген әртісі, «Құрмет» орденінің иегері, әнші Сұлушаш Нұрмағамбетова өнерпазбен бірге оқыған студенттік шақтардан қызғылықты естелік айтса, Ғалым ағаның жары Бақыт тәтеміздің жиен інісі, халықаралық дәрежедегі спорт шебері, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген спорт шебері Науқаннұр Бақбергенұлы тебіреніске толы ақ тілегін ақтарып, шараға жиналған жұртшылыққа алғыс білдірді.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЗАСЕДАНИЯ ЧЛЕНОВ КОМИТЕТА

ЛЕГАЛИЗОВАТЬ «ПОМОГАЕК» В ЦОНАХ ПРЕДЛАГАЮТ ДЕПУТАТЫ

ПРОБЛЕМЫ И ВОПРОСЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЦЕНТРОВ ОБСЛУЖИВАНИЯ НАСЕЛЕНИЯ ОБСУДИЛИ ДЕПУТАТЫ КОМИТЕТА ПАРТИЙНОГО КОНТРОЛЯ «AMANAT», ПЕРЕДАЁТ BAIGENEWS.KZ.

Члены комитета ознакомились с работой одного из ЦОНов Астаны, ситуационного центра госкорпорации «Правительство для граждан» и провели заседание непосредственно на месте.

Член комитета, депутат мажилиса Екатерина Смышляева сообщила, что сейчас в парламенте рассматривается законопроект по повышению статуса работников госкорпорации. Это позволить решить проблему текучести кадров.

«Сама госкорпорация не имеет финансовой и юридической самостоятельности, поэтому нужно присвоить ей статус юридического лица публичного права. Это позволит наращивать коммерческий компонент. К примеру, институт "помогаек". Избавиться от них крайне затруднительно, поскольку в них есть потребность. Их нужно легализовать через дополнительные сервисы ЦОНов. И госкорпорация могла бы зарабатывать, это было бы оказанием сервисных услуг», - сказала она.

Партийцы обсудили проблему нахождения ЦОНов в неприспособленных для этого помещениях. Рабочая группа комитета установила, что в Алматы в здании СЦОН № 1 необходим ремонт кровли, обвисшие потолки могут обрушиться в любой момент, в аварийном состоянии находятся санитарные узлы. А в Наурызбайском отделе обслуживания населения Алматы в зимний период температура опускалась до +16 градусов..

«При строительстве Жетысуского районного отдела по обслуживанию населения (адрес: Алматы, улица Серикова 6А) объект имел чёткое целевое назначение — ЦОН. Однако после завершения строительства акимат отказался передать данное здание на баланс госкорпорации. Более того, ЗАГС в данном районе расположен в сыром подвальном помещении с тусклым освещением и без указателей», - сказала инспектор партийного контроля Айжан Искакова

Аналогичные нарушения зафиксированы и в Акмолинской области, где отдел по обслуживанию населения Астраханского района делит одно здание с центром детского творчества. При этом в помещении ЦОНа отсутствует санузел, а сотрудники и посетители пользуются уличным туалетом.

По итогам заседания члены комитета приняли ряд рекомендаций для центральных и местных госорганов.

ЗДОРОВЬЕ

КОГДА НАЧНУТ ВАКЦИНАЦИЮ ПРОТИВ ГРИППА

Стало известно, когда в Казахстане начнут вакцинацию против гриппа. Главный государственный санврач Казахстана Нуркан Садвакасов подписал постановление о провидении противоэпидемических мероприятий, в том числе вакцинации против гриппа с 1 октября 2023 года, сообщает Zakon.kz.

Согласно постановлению в период эпидемического сезона по ОРВИ и гриппу будут проведены:

Вакцинация против гриппа с 1 октября.

В медицинских организациях обеспечение работы «фильтров» на входе, использование масок, наличие антисептиков.

Первоочередное обслуживание вызовов на дому беременных и детей до одного года с проявлениями ОРВИ, гриппа.

В детских дошкольных организациях проведение ежедневного утреннего фильтра, отстранение детей с признаками ОРВИ и гриппа.

В организациях среднего образования: при регистрации случаев заболевания ОРВИ учащихся от 20 до 30% в одном классе в течение одного инкубационного периода рекомендуется отмена кабинетной системы обучения;

- в случае если заболевших больше 30% в классе, учащиеся переводятся на онлайн-обучение.

НАЛОГИ

ДЛЯ КАКИХ АВТО УПРОСТЯТ ТРАНСПОРТНЫЙ НАЛОГ

Возможность упразднения налога на транспорт прокомментировал вице-министр национальной экономики РК Азамат Амрин, передает корреспондент МИА «Казинформ».

«В рамках нового Налогового кодекса этот вопрос обсуждается. Он будет рассматриваться в комплексе вместе с налогом на роскошь. Действительно, обсуждается вариант переноса транспортного налога в акциз на бензин. Но здесь нужно внимательно подходить, поэтому мы сделаем дифференцированно. Наверное, транспортный налог (как обсуждение) предполагается упразднить для автомобилей с объемом двигателя до 4 литров либо до 3,5, сейчас проводим дополнительные расчеты», - сказал Азамат Амрин на заседании Правительства.

Он разъяснил механизм.

«Мы собираем порядка 80 млрд тенге транспортного налога, порядка 5 млн тонн у нас потребление нефтепродуктов. Если поделить одно на другое, то получится, что если мы просто перенесем транспортный налог в акциз на бензин, то бензин должен подорожать на 14 тенге», - добавил вице-министр.

ПРОЕКТ БЮДЖЕТА

ЧЬИ ЗАРПЛАТЫ ВЫРАСТУТ В 2024 ГОДУ

Депутаты Мажилиса обсудили проект республиканского бюджета на 2024–2026 годы. Документ предусматривает выделение средств на повышение заработных плат некоторым категориям казахстанцев, передает корреспондент Tengrinews.kz.

Как следует из доклада, представленного Министерством финансов, для реализации программы повышения доходов населения в 2024 году предусмотрено 3,5 триллиона тенге. Из них 2,5 триллиона собираются направить на повышение заработной платы более 1,5 миллиона бюджетников.

На повышение заработной платы педагогов детского сада на 30 процентов в бюджете закладывают 96 миллиардов тенге. 242 миллиарда тенге собираются направить на финансирование науки. Это позволит увеличить заработную плату 616 ведущих казахстанских ученых.

15 миллиардов тенге выделяют на доплату работникам государственной природной и лесной охраны.

Также зарплату собираются повышать работникам органов гражданской защиты, отдельным категориям военнослужащих и преподавателям военных вузов. В целом на силовой блок закладывают расходы в размере 2,6 триллиона тенге.

Напомним, что Президент поручил с 1 января 2024 года повысить размер минимальной зарплаты до 85 тысяч тенге.

СИТУАЦИЯ

МОШЕННИК ПРИКИНУЛСЯ СОТРУДНИКОМ «ХАЛЫК БАНКА»

МОШЕННИК ПРИКИНУЛСЯ СОТРУДНИКОМ «ХАЛЫК БАНКА», ЧТОБЫ ОПУСТОШИТЬ СЧЕТА ЖЕРТВЫ. ЗЛОУМЫШЛЕННИК НЕ ТОЛЬКО ПОХИТИЛ ПОЧТИ ПОЛМИЛЛИОНА ТЕНГЕ С ЧУЖОГО СЧЕТА, НО И ОФОРМИЛ НА ДОВЕРЯВШЕГО СВОЕМУ БАНКУ ГРАЖДАНИНА КРУПНЫЙ КРЕДИТ, - ПЕРЕДАЕТ SPUTNIK.

В Байконыре мужчина стал жертвой мошенника, прикинувшегося сотрудником «Халык банка».

«Позвонив человеку на мобильный телефон, злоумышленник представился сотрудником Народного Банка Казахстана и сообщил, что кто-то посторонний пытается воспользоваться деньгами, находящимися на его расчетных счетах», — сообщили в прокуратуре комплекса «Байконур».

Под предлогом оказания содействия преступник ввел потерпевшего в заблуждение относительно необходимости предоставить доступ в его личный кабинет в АО «Народный Банк Казахстана», в итоге мужчина предоставил ему эти данные, отметили в надзорном органе.

Компьютерный вор похитил с расчетного счета потерпевшего 478 тысяч тенге и за считанные минуты оформил на него потребительский кредит в размере 3 230 000 тенге, которые также похитил.

Когда потерпевший понял, что деньги его исчезли «в никуда», да еще образовался долг перед банком в несколько миллионов, он бросился писать заявление в правоохранительные органы. Но личность вора еще нужно установить.

"В отношении неустановленного лица, совершившего кражу в крупном размере с банковского счета, возбуждено уголовное дело, — сообщили в прокуратуре.

По уголовному делу проводятся следственные действия, направленные на установление всех обстоятельств случившегося, добавили в ведомстве.

Как отреагировали на инцидент в самом банке, пока не сообщается.

Полосу подготовил Ш. ХАМИТОВ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЕРКІН КҮРЕС

ҚАЗАҚ БАЛУАНДАРЫ

БІШКЕКТЕГІ ӘЛЕМ ЧЕМПИОНАТЫНДА КӨШ БАСТАДЫ

Қырғызстанның Бішкек қаласында есту қабілеті зақымданған спортшылар арасында еркін күрестен әлем чемпионаты аяқталды. Әлемдік дода ерлер, жастар және кадеттер арасында өтті.

Қазақстанның еркін күрес балуандары әлем чемпионатынан 6 алтын, 10 күміс, 4 қола медаль олжалады. Ересектердің белдесуінде 70 келі салмақта Шадияр Пернеш әлем чемпионы атанды. Нұрмахан Бөкеев (57 келі), Жақсылық Досымжан (65 келі), Шыңғысхан Әлдібаев (86 келі), Хайратхаан Шонку (125 келі) финалдық белдесуде сүрініп, күміс медаль алса, Ғасыр Тұрғынбай (74 келі), Сабыржан Рсалы (79 келі) қола жүлдені қанағат тұтты.

Жастар арасында күреске түскен балуандарымыз да олжалы болды. Андрей Самарин 65 келіде әлем чемпионатының алтын медалін олжалады. Нұрхан Молдағали (57 келі), Кәміл Оразбаев (70 келі), Рамазан Әзи (86 келі), Ескендір Жанғабылов (74 келі) күміс медаль, Райымбек Амангелді (79 келі) мен Константин Бородин (97 келі) қола жүлде иеленді.

Отандастарымыз кадеттер арасында да жалпыкомандалық есепте көш бастап, 4 алтын, 2 күміс медальмен оралды. Жасөспірімдер арасынан алты бірдей балуанымыз финалдық белдесуге түсті. Дарын Асқар (48 келі), Рүстем Қамиден (51 келі), Елдар Салқынбек (55 келі), Нышанбек Мырзахмет (60 келі) әлем чемпионы атанды. Дулат Шолпанбай (65 келі) және Айқын Жылқышыбай (71 келі) күміспен күптелді.

Есту қабілетіне зақым келген спортшылар арасындағы әлем чемпионатына 16 мемлекеттен 300-ден аса балуан қатысты.

ТЕННИС

ОҢТҮСТІК КОРЕЯНЫҢ ПХЕНЧХАН ҚАЛАСЫНДА ҮСТЕЛ ТЕННИСІНЕН АЗИЯ ЧЕМПИОНАТЫ АЯҚТАЛДЫ. АТАЛҒАН ЖАРЫСТА ҚЫТАЙ ҚҰРАМА КОМАНДАСЫНЫҢ МҮШЕЛЕРІНЕ ТЕҢ КЕЛЕР ЕШКІМ ТАБЫЛМАДЫ. ОЛАР САРАПҚА САЛЫНҒАН ЖЕТІ БАС ЖҮЛДЕНІҢ БАРЛЫҒЫН ДА ОЛЖАЛАДЫ.

БАС ЖҮЛДЕ ҚЫТАЙҒА БҰЙЫРДЫ

Ерлердің жекелеген сайысында бес дүркін Олимпиада және 13 дүркін әлем мен Азия чемпионы Ма Лунгтің қарқынына ешкім шыдамады. Одан бөлек, қытайлық ойыншы әр жылдары Әлем кубогінде сегіз және Азия ойындарында бес мәрте бас жүлдені олжалады. Финалда ол өзінің отандасы, командалық есепте Олимпия ойындарының жеңімпазы, дүниежүзілік додада сегіз рет жеңіс тұғырының ең биік сатысына көтерілген Фань Чжэньдунды жеңді. Қола медальды тайпейлік Лин Юн-Джу мен Қытайдың тағы бір өкілі Лян Цзинкунь еншіледі. Қазақстанның ең үздік спортшылары Кирилл Герасименко мен Алан Құрманғалиев 1/8 финалға дейін жетті.

Әйелдердің жарысында жүлделі орындардың барлығын Қытай спортшылары олжалады. Атап айтсақ, Ван Манью – бірінші, Сан Инша – екінші және Чен Синтун мен Ван Йиди – үшінші сатыларға жайғасты. Бұлардың барлығы да атағы алысқа жайылған спортшылар. Біздің Зәуреш Ақашева мен Анастасия Лаврова 32 үздік үстел теннисшілерінің санатына қосылды.

Жерлестеріміздің арасынан ең үздік көрсеткішке әйелдердің жұптық сайысында қол жеткіздік. Зәуреш Ақашева/Анастасия Лаврова және Сарвиноз Мірқадырова/Ангелина Романовская жұбы 1/8 финалда өнер көрсетті. Ерлерден ондай қарқын байқалмады. Олар қалың топтың арасында қалып қойды. Ал миксте Кирилл Герасименко/Анастасия Лаврова және Айдос Кенжеғұлов/Зәуреш Ақашева жұбы 1/16 финалда сүрінді.

Командалық бәсекеде Қазақстанның ерлер және әйелдер құрамасы ширек финалға дейін жетіп, қорытынды есепте сегізінші орынды қанағат тұтты. Осы межеге жеткен командалардың барлығы да 2024 жылы жалауы желбірейтін әлем чемпионатына жолдама алды. Бір қуаныштысы, солардың қатарында отандастарымыз да бар. Ерлер сайысында Қытай қарсылас шақ келтірмесе, Тайпей мен Оңтүстік Корея күміс пен қола медальды иеленді. Әйелдер арасында да қытайлықтардың қарқынына ешкім шыдамады. Финалда олар корейлерді ұтты. Ал Жапонияның өрендері үшінші орынға табан тіреді.

Материалдар «egemen.kz» сайтынан алынды.

БӘРЕКЕЛДІ!

АЗАТ МАХМЕТОВ ӘБУ-ДАБИДЕГІ ЖАРЫСТА ТОП ЖАРДЫ

Бокстан Бахрейн құрамасы қатарында жұдырықтасып жүрген қандасымыз Азат Махметов БАӘ ашық чемпионатында жеңімпаз атанды. Ол 54 килоға дейінгі салмақта топ жарды.

Азат Махметов қазақ жерінде дүниеге келген. Қазақстан құрамасы сапына да ілігіп, жарыстарда бақ сынады. 2021 жылы мансабын аяқтауға бел буғанда Бахрейн елінен ұсыныс түсіп, келісім берген. 2 жылдан бері сол ел құрамасы сапында жұдырықтасып жүр. Енді ол Қытайдың Ханчжоу қаласында өтетін Азия ойындарында бақ сынайды.

ФУТБОЛ

ФУТБОЛДАН ПОРТУГАЛИЯ ҚҰРАМАСЫ ӨЗ ТАРИХЫНДА ЕҢ ІРІ ЕСЕП АЙЫРМАСЫМЕН ЖЕҢІСКЕ ЖЕТКЕН ОЙЫН РЕКОРДЫН ЖАҢАРТТЫ. ОЛАР 2024 ЖЫЛҒЫ ЕУРОПА ЧЕМПИОНАТЫНА ІРІКТЕУ КЕЗЕҢІ АЯСЫНДАҒЫ ОЙЫНДА ЛЮКСЕМБУРГТІ 9:0 ЕСЕБІМЕН ҰТТЫ.

ПОРТУГАЛИЯ ҚҰРАМАСЫ 9:0 ЕСЕБІМЕН ЖЕҢІСКЕ ЖЕТТІ

Фарудағы "Алгарве" стадионында өткен ойынға команда көшбасшысы Криштиану Роналду қатысқан жоқ. Ол сары қағаздарының көп болуына байланысты бұл ойыннан шеттетілген еді.

Роналду алаңға шықпаған ойында Португалия құрамасы ең ірі жеңісіне қол жеткізді. Құрама сапында Инасиу Гонсалу, Гонсалу Гомеш, Диего Жота екі-екі голдан соқса, Рикарду Орта, Бруну Фернандеш пен Жоау Феликс бір-бір голдан өз еншісіне жазды.

Португалия құрамасы бұған дейін Лихтенштейн футболшыларын екі рет (1994, 1998) 8:0 есебімен ұтқан. 2003 жылы дәл осындай есеп айырмасымен Кувейттен басым болған. Люксембургті 9:0 есебімен ұтып, осы рекордтарын жаңартты.

Іріктеу кезеңінде Португалия тамаша нәтиже көрсетіп келеді. 6 ойында да жеңіске жетіп, 18 ұпай еншіледі. Қарсыластар қақпасына 24 гол соғып, қақпаларына бірде-бір гол өткізбеген.

ШАХМАТ

ТАРИХИ ЖҮЛДЕГЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗДІ

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ШАХМАТШЫ ҚЫЗДАР ПОЛЬШАНЫҢ БЫДГОШ ҚАЛАСЫНДА ӨТКЕН КОМАНДАЛЫҚ ӘЛЕМ ЧЕМПИОНАТЫНДА КҮМІС ЖҮЛДЕГЕ ИЕ БОЛДЫ.

Бұл команданың тарихи жүлдесі. Себебі бұған дейін отандастарымыз ширек финалдан аса алмаған. Қазақстандық шахматшылар финалда Грузия әйелдер құрамасына жол беріп алды. Бірінші финалдық ойында 1,5 - 2,5, екінші финалдық ойында 0,5 - 3,5 есебімен есе жіберді.

Командалық әлем чемпионатында Бибісара Асаубаева, Ксения Балабаева, Әсел Серікбай, Меруерт Камалиденова, Алуа Нұрманова бен Әмина Қайырбекова ел намысын қорғады.

Қола жүлде үшін өткен ойында АҚШ құрамасы Францияны ұтты.

Материалдар massaget.kz. сайтынан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

ДЕНСАУЛЫҚ

ӨЗ ЖАСЫНАН ҮЛКЕН КӨРІНУДІҢ СЕБЕБІ НЕДЕ?

Кей адамдар өз жасынан үлкен көрінеді. Бұл тек генетикаға байланысты емес. Біздің әдеттеріміз бен қалауларымыз біздің қалай көрінетінімізге тікелей әсер етеді.

Адамдардың өз жасынан үлкен көрінуінің бірнеше кең тараған себептерін ұсынамыз.

Ұйқының жетіспеуі

Ұйқы кезінде мидан бастап теріге дейінгі ағзаның түрлі жүйелері жаңарады және қалпына келеді. Егер аз ұйықтасаңыз, ол сырт келбетке әсер береді. Clinical and Experimental Dermatology сайтында жарияланған американдық зерттеу бойынша, ұйқысы қанған әйелдердің тері барьері ұйқысы нашар әйелдерге қарағанда 30%-ға жақсы қалпына келеді. Сондай-ақ жеткілікті мөлшерде ұйықтағандардың жасқа байланысты өзгерістері азырақ білінген.

Сондай-ақ ұйықтағанда қалай жататыныңызда сырт келбетіңізге әсер етеді. Ішпен ұйықтау әжім пайда болуына ықпал етеді. Жастыққа жібек қап алған дұрыс, ал қалған материалдар бет терісін зақымдауы мүмкін.

Ішімдікке салыну

Алкоголь ағзаны сусыздандырады, ал ылғалдандыру – бет жастығының және балғындығының басты кепілі. Алкогольді сусындар да А дәрменінің деңгейін төмендетеді. Ал А дәрумені – жасушалардың жаңаруына ықпал ететін антиоксиданттар.

Сондай-ақ алкоголь қанағымды арттырады, беттегі қан тамырлардың кеңеюін немесе үзілуін шақырады. Бұл өз кезегінде бетте қызыл дақтардың немесе қауіпті аурулардың пайда болуына әкеледі.

Күннен қорғайтын құрал қолданбау

Күннің астында ұзақ және жиі болу теріге зиян. Соның себебінен өз жасыңыздан үлкен көрінесіз. Уақыт өте ультракүлгін сәулелер жағымсыз салдарларға – фотоқартаюға әкеледі. Бұл жағдайда тері құрғап, онда ұсақ әжімдер пайда болады. Бұл коллаген мөлшерінің азаюымен байланысты. Коллаген теріміз ылғал, серпімді және тегіс болуы үшін қажет.

Сондықтан міндетте түрде, тіпті, қыста да күннен қорғайтын құрал қолданыңыз.

Темекі тарту

2013 жылы АҚШ-та өткізілген зерттеу бойынша, темекі тарту адамдардың өз жасынан үлкен көрінуіне себепші екені анықталған. Тәжірибеге 79 біржұмыртқалық егіз қатысқан. Олардың біреуі осы зиянды әдетке берілсе, екіншісі одан алшақ болған. Нәтижесінде, темекі тартқан адамның бетіндегі әжімі мен ерін айналасындағы сызықтары темекі тартпайтын егізіне қарағанда тереңірек болған. Бұл оны егізіне қарағанда үлкендеу етіп көрсеткен.

Ғалымдар темекі тарту кезінде үнемі қан тамырлар тарылатындықтан, ол терінің қартаю процесін жылдамдататынын айтады. Ол теріге оттек, дәрумендер және қоректік заттар келуін шектейді. Сондай-ақ темекі түтінінде болатын косерванттар тері тегістігі мен серпімділігіне жауап беретін коллаген мен эластинді әлсіретеді.

Салмақпен байланысты проблемалар

Салмақтың аз болуы да, көп болуы да адамның денсаулығына және сырт келбетіне жағымсыз әсер етеді. Қалыпты салмағын ұстап тұратын адамдарға қарағанда ұлғайған жаста салмағында қатты өзгерістер болғандарда қартаю белгілері анығырақ көрініп тұрады.

Ағзадағы майдың қолайлы мөлшері визуалды түрде әжімді тегістейді және басқа да жас өзгерістерін жасырады.

Бірден салмақ қосып алу немесе арықтап кету терінің өз иілгіштігін жоғалтуына әкелуі мүмкін. Бұл жағдайда әжім жылдам түзіледі.

Қантты көп жеу

Коллаген мен эластин – бұл теріні иілгіш және жас ететін екі қосылыс. Қант ағзаға көп мөлшерде түссе, осы қосылыстарды бұзады.

Күйзеліс

Күйзеліс түрлі себептерге байланысты пайда болады және оған көптеген адамдар шалдығады. Жиі күйзеліске шалдығу көптеген салдарларға, соның ішінде жасыңыздан үлкен көрінуіңізге әсер етеді.

Ақпарат massaget.kz. сайтынан алынды.

ДЕГЕН ЕКЕН...

ӘЗІЛ-ШЫНЫ АРАЛАС

Баяғыда екі жынды болыпты. Екеуі сөйлесіп отырып, біріншісі екіншісіне:
– Мына шегені басыңа қағайын ба? – депті.
– Жындысың ба, балға шегеге тимей, менің басыма тиіп кетсе қайтесің? – деген екен.

* * *

Бір ауылда Рахматулла деген маскүнем болыпты. Ішіп алып, жұрттың бәрінің мазасын ала берген соң үйіндегілер: «Сенің аруағың бар, намаз оқып, дінді ұстануың керек», – деп бір діндар танысына ертіп, жұма намазына мешітке жібереді. Сөйтіп, жұрттың бәрі намаз оқып, ол оқығансымақ болады. Жанындағы көршісі оған бұрылып: «Ассалаумағалейкум, Рахматулла!» – десе, ол: «Уағалейкумассалам, Серікбай!» – десе керек.

* * *

Аң патшасы арыстан бір орманды жекешелендіріп алады. Сосын барлық жерге еуроремонт жүргізеді. Тіпті еуропалық үлгіде әжетхана салдырып, ішіне клиенттерге көңілді болсын деп музыкалық орталық қойып, оны қоянға басқартып қояды. Бір күні арыстан бәрін аралап келе жатса, қоянды бір қасқыр төмпештеп жатыр екен. Содан арыстан: «Не болды?» – деп жөн сұрайды. Сонда қасқыр қоянның үстінен шағым жасайды.

– Ареке, сіз өте дұрыс істедіңіз. Алайда мен қашан әжетханаға кірсем болды, қояныңыз аңдардың әнұранын қойып қояды. Сол үшін аяғымыздан тік тұруға мәжбүрміз.

* * *

Маскүнем әкесіне өкпелеп жүрген баласы:
– Әке,сенен ит жақсы, – деп ренішін білдіріпті.
Әкесі:
– Неге олай деп айтасың? – десе, баласы: «Өйткені ит арақ ішпейді», – деп жауап беріпті.

* * *

Еліміздегі бір ірі компания Семей полигоны болған жерге темекі өсіріп, жыл соңында жақсы өнім алады. Сол өнімнен шыққан темекі қорабының сыртына былай деп жазыпты:
«Темекі шегу сіздің денсаулығыңызға зиян екендігін соңғы рет ескертеді».

Материал alashainasy.kz. сайтынан алынды.

ӨНЕР

«МЕЙІРІМ» шығармашылық орталығының талантты балалары

Амира ӘМІРЖАН

Мадина ШАЛҚЫБАЙ

Тиана ТЕМІРБОЛАТОВА

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары

Кезекші редактор: С. ӘЙТЕНОВА.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 2700
Тапсырыс №1065
Индекс 15534